

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Feloldó szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Véreink Amerikában.

A kivándorlás ijesztő mértékű növekedése a magyar közvélemény figyelmét mind nagyobb mértékben tereli erre a fontos nemzeti kérdésre. Míg eddig azonban jóformán csak sopánkodtunk a kivándorlás növekedésén, addig az újabb időben, kivált mióta az OMGE. kivándorlási bizottsága a kérdés tanulmányozását a legszélesebb alapon megindította, napról-napra újabb becses adatok kerülnek a nyilvánosság elé, melyekből már eddig is nem egy életrevaló eszme merült föl a bajok orvoslására. Az eddigi tanulmányok — bár tökéleteseknek és kimerítőeknek még egyáltalában nem mondhatók — annyit már is bebizonyítottak, hogy a kivándorlás csökkenését mindaddig egyáltalában nem remélhetjük, ameddig a kivándorlás okai részletesen felderítve nincsenek s ameddig a kivándorlók tömegeit szolgáló vidékek gazdasági helyzete jobbra nem változik. De az is bizonyos, hogy a kivándorlással szemben a magyar közvéleménynek nem csak az a kötelessége, hogy a kivándorlás csökkentését sürgesse, hanem az is, hogy az idegenben levő több százezer lélekszámot tevő véreinknek egyrészt az idegenben való boldogulását megkönnyítsük, másrészt hazájukba való visszatértüket előmozdítsuk.

Ha az eddigi tanulmányoknak egyéb eredményük nem volna, mint az, hogy egész tisztán megállapítottuk a kivándorlás kérdésében követendő eljárás két főirányát, hogy egyrészt a kivándorlás csökkentésére, másrészt a kivándorlás irányítására, a kivándorlóknak az idegenben való segélyezésére és hazájukba való visszatértük előmozdítására alkalmas eszközöket kell fölhasználnunk, maris jelentékeny haladást konstatálhatunk, mert világosság nyílt a kivándorlás kérdésének sötétjében, melybe eddig néhány theoretikus tanulmány gyöngye fényű szövétnékén kívül, más fényugár alig világított be. A világosság terjesztésre első sorban a kivándorlókat nyújtó vidékeken lakók, másrészt az idegenbe kivándorlottakkal együtt élő, mint a gyakorlati élet közvetlen megfigyelői, a leg-

illetékesebbek. Epen ezért az egész közvélemény köszönettel adózhat az Egyesült-Államokban több mint egy évtizede lakó Kohányi Tihamér lapszerkesztő honfitársunknak, aki hazájának meglátogatására szánt idejét arra is fölhasználta, hogy az Amerikába kivándorlott véreink helyzetéről az OMGE.-ben érdekes felolvasást tartson és egyttal közvetlen tapasztalatai alapján javaslatokat tegyen. Kohányi felolvasása oly adat a kivándorlás kérdésének tanulmányozásában, amely az ügy iránt érdeklődőket sok eddig ismeretlen tényezővel ismerteti meg és egyttal igazat ad az OMGE. kivándorlási bizottságának, mely ebben a kérdésben eddig is a felolvasóval lényegileg megegyező álláspontot foglalt el.

Kohányi felolvasását az OMGE. főkörösére június hó 15-én tartotta meg Pestvármegye székházának üléstermében.

Az elnöki széklet az OMGE. képviselőiben *Bujanovics* Sándor alelnök foglalta el. A közönség soraiban megjelentek: *Mailáth* József gróf, *Máday* Izidor miniszteri tanácsos, *Bernát* István, *Hegedüs* Loránt és *Barta* Ödön orsz. képviselők, *Buday* Barna, *Löhrer* Andor, *Daróczy* Vilmos, dr. *Baross* János, *Zórád* István, *De Pollere* Brunó, az OMGE. tisztviselői kara és még mintegy 50 érdeklődő.

Bujanovics Sándor bemutatóván a felolvasót, felkérte előadása megkezdésére.

Kohányi felolvasása bevezető részében a legteljesebb elismerés szavaival aposztrofálta a hallgatóság soraiban jelenlevő gróf *Mailáth* Józsefet, aki márczius 15-én az Országos Nemzeti Szövetség ülésén a kivándorlás kérdéséről tartott s általunk a „Köztelek” 30. számában részletesen ismertetett felolvasásáért a hazai magyar közönség legnagyobb háliját érdemli. Mert a kivándorlás a legsúlyosabb nemzeti problémák közül való. Harmincz évvel ezelőtt kezdődött Magyarországon a kivándorlás s azóta alig történt valami a baj orvoslására, pedig az Egyesült-Államokban annyi magyar van, hogyha mind visszatérne hazájába, egyszerre nyolczszázezer lélekkel megszorodna a magyarság. Szólt arról a lelketlen zsarolásról, amely a kivándorlót már utközben kiszipolyozza. Amerikába érve, rendszeren rossz kézbe kerül a kivándorló. Tót-

jainkat belesodorják a pánszláv propaganda karjaiba, amelyet odahaza még hírből sem ismert. A propaganda számos tót egyesületet alapított. A papok vagy a maguk szántából, vagy pedig kényszerűségből szintén csatlakoznak a propagandához s hirdetik a magyargyűlöletet. A hazatért pánszlávok aztán folytatják a veszedelmes izgatást a magyar földön is.

Más veszedelem is fenyegeti a kivándorlókat. A falusi uzsorás, aki idehaza a véruket szítja, az idegenben is követi kivándorló hazafit. Az ügynökök és bankárok hálójába jutnak, akik elvállalják az amerikai magyarok pénzét, hogy majd hazaküldik, helyeti vagy olcsikkasztják, vagy pedig hosszú ideig halogatják az elküldését s azalatt spekulálnak a más vagyonával.

Felső-Magyarország már szinte lakatlan, a Dunántul néptelenedik és az Alföldön is mozgolódnak. Kanada, Brazília, Argentína és Honduras csábítgatják a magyart hangzatos nyomtatványokkal. Braziliában kétségbeesítő helyzete van a kivándorlóknak s a magyar kormány sürgős föladata, hogy hazaszállítsa őket. Hasonló a helyzetük Argentínában és Hondurasban. Kanada kormánya, be akarván népesíteni lakatlan és zord vidékét, Kánaunt ígérő proklamációval árasztotta el Magyarországot, amelyben 160 hold földet ígér minden leteleplülőnek. A kivándorlók, igaz, megkapják a földet, de nincs benne köszönet, mert az ingyennél is kevesebbet ér. Inteni kell a magyart, hogy el ne menjen Kanadába.

A fölolvadó rátér most arra a kivándorlásra, amely harmincz év óta az Egyesült-Államokba gravitál. A legtöbb kivándorló a keleti államokba jut, a nyugati államokba csak kevesen jutnak el, mert oda rengeteg az utiköltség. A keleti államok bányáiban és gyáraiban 15-25 dollár a napi munkadíj. A lakás és élelem nem drága s tisztességes életmód mellett is megtakarítja a munkás bérének egyharmadát. A hazatérés vágya fejleszti a takarékossgot. A megtakarított pénzre nagyon áhitozik a magyarokon elősködő bankár. A szegény kivándorló letébe helyezi nála a pénzét s ahelyet, hogy kamatot kapna rá, még ő fizet érte. A postatakarékpénztár intézményét meg kellene honosítani Amerikában.

Az amerikai magyarok egyesületi élete rendkívül ki van fejlődve. 250 tizta magyar, 500 tót és 150 görög-katolikus egyesület van

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. szám.

A. V. Vermorel villefranchei gyár világhírű

„Eclair” peronospora fecskendőnek,

„La Torpille” kénporzó és

„Excelsior” szénkénevező gépeinek

kizárólagos magyarországi képviselője.

Ia. aüssigi és Hungária Rézgálicz

Ia. sublimált Kénpor

és mindennemű szőlővédekezési cikkek és anyagok bevásárlási forrása.

Ajánlunk a cséplési idényre mindennemű

kenőcsöket kőszeneket

olajokat ponyvákat

és zsákokat

legelsőrangú minőségben.

Dr. Aschenbrandt-féle bordói és rézkénpor

most Amerikában. A tagok heti 4-6 dollárt fizetnek be, amiért 3000 korona segítséget kapnak ha a családfe meghal. A magyar egyesületek hazafisága páratlan. Gyűléseiken csak magyarul szabad beszélni s ha kivonul valahová az egyesület, nemzeti lobogóval megy. A tót egyesületek közül csupán kettő használ magyar lobogót, a többi orosz jelvények alatt lelkesedik. A magyar-tót elenségeskedést nemcsak a tót sajtó, hanem a pap is szítja. Égető szükség volna arra, hogy a magyar püspöki kar csak olyan papot bocsásson el Amerikába, aki magyar érzésű s akinek lelkére kötik, hogy visszatérése után csak akkor kap parókiát, ha nem vétett a magyar állam ellen. Egy-egy papot csak öt évre kellene Amerikában hagyni.

A pánszláv propaganda a főke a tótok nagymértékű kivándorlásának. Most már a ruthek is csatlakoztak a pánszlávokhoz, mert az orosz szent szinódus évente 50,000 dollárt költ Amerikába vándorolt rutheinkre. Az amerikai magyarok megrontójánl újabban a szocializmus is hozzájárul.

Az amerikai kivándorlást a vagyonszerzés szülte, amelyre azonban rácsabították a felsővidéki magyarokat. Ki fedezte föl számukra Amerikát? A penszilvániai bányatulajdonosok és a német hajózársaságok. Azoknak olcsó munkakerő, emezeknek meg drága utas kellett. Nálunk harmincz évvel ezelőtt szimpátia kísérte a kivándorlókat. Azt gondolták, elmennék üres kézzel, aztán majd megjönnek gazdagon. Ez a téves hit évekig tartott, majd a nem törődés lépett helyébe. Nem esoda tehát, ha a kivándorlást semmi sem gátolta. Most már a nyakunkon a veszedelem, amelyet még tetőz az a körülmény, hogy a kivándorlók helyét galicziai bevándorlók foglalják el, akik kiszipolyozzák a még itt maradt népet.

Gyors reformmal lehet csak segíteni a kivándorlás mizériáin. Sok oka van arra a szegény embernek, hogy kivándoroljon, de alig valami, ami visszatartsa. Panaszkodott a fölolvadó, hogy kevés Amerikában az osztrák-magyar konzul. New-Yorkban, Chicágóban és Pittsburgban van konzul, de területük óriás s alig érintkezhetnek az amerikai magyarokkal. Szükség van arra, hogy erős magyarérvésű embereket nevezzenek ki konzuloknak, minthogy odakünn főképpen magyar állampolgárok jogait és érdekeit kell védeniök. Hangoztatta, hogy nem szabad elejteni a latimeri ügyet. Martin seriff néhány évvel ezelőtt a sztrájkoló magyar munkásokra valóságos hajóvadászatot rendezett. A dologból diplomáciai eljárás lett, de mégis megtörtént, hogy az esküdtszék fölmentette a seriffot. Ha a mi külügyminiszterünk csak egy kis rekompencziót szerez is az áldozatok családjának, megnő ezzel a pánszláv tótok szemében a magyar állam tekintélye. Látni fogják, hogy a magyar baza még az idegenben is oltalmazza őket. Amíg a latimeri-ügy alszik, ébren marad a pánszlávizmus.

Nemzeti problémává kell tenni a kivándorlás kérdését. Csak akkor független valamely állam, ha nem adózik egy más országnak sem pénzzel, sem emberrel. Már pedig mi adózunk sok százezer emberrel. A kivándorlás esökkenésének főföltétele, hogy keresetet, munkát adjunk a népnek. Két évtizeddel ezelőtt még a tót lejárt az Alföldre aratni s ma már annyira néptelen a felsővidék, hogy az alföldi ember meggy oda napszámba. Védekezzék Magyarországnak az improduktív idegenek inváziója ellen mert a kivándorlást előidéző okok között ez nem a legcsekélyebb. Eppen olyan nagy szükség van bevándorló törvényre, mint kivándorlási törvényre.

A megalkotandó törvénynek védelmezni kell a kivándorlót nemcsak utjában, de még az új hazában is. Az ilyen ember nem lesz haláttal soha. A kivándorlás összes dolgait egy Budapesten székelő kormánybiztos intézze teljes hatalommal, aki az egész világra kiterjedő hálózatot teremtsen, amelynek minden szála Magyarországhoz fűzze a kivándorló magyart. Hogy a kivándorló ne jusson zsarolók kezére, az utazást és elhelyezést egy budapesti kivándorló ügynökség intézze becsületesen a kormánybiztos felügyelete alatt. Gondoskodjék a kormánybiztos az Amerikába szakadt magyarok jogi védelméről, mert nem tudván angolul, sokszor ártatlanul elítélik őket.

A fölolvadó végül összegezte a kivándorlók számos baját és az orvoslásra szánt javaslatokat.

Kivánja Kohányi kivándorlási kormánybiztos kinevezését. Budapesten székelő kivándorlási ügynökség szervezését, amelyet azonban csak olyan emberre lehetne bízni, akinek multja, neve, jelleme és tevékenysége elegendő garanciát adna, hogy a rája bizott pozíciót nem anyagi nyereszkedésre, hanem a fontos nemzeti czélok szolgálatára fogja fölhasználni. Kivánja továbbá a kivándorlási és bevándorlási törvény alkotását és hogy a monarkia amerikai képviselőjét arra termett hazafias magyar férfakra bizzák.

A fölolvadás nagy hatást kellett s hol a lelkesedés, hol megdöbbenés érzéseit váltotta fel a jelenlévő hallgatóságban. Kohányit végül lelkesen megéljenzették.

Bujanovics Sándor elnök záró szavaiban megköszönte a fölolvadó fáradozásait s tudomásul vette az amerikai magyarok nevében tett ígéretét, amelyet az ország alkalmadtán igénybe is fog venni.

A viziutak kérdése.

(IV.) Mindezen körülményekkel számot kell vetnünk, ha mérlegelni kívánjuk az Ausztriában tervezett létesítvények jelentőségét mezőgazdaságunk szempontjából s meg akarunk ismerkedni annak a nálunk is, de főleg a Lajtán túl élénkén hangoztatott állításnak a valódi értékével, hogy az osztrák csatornáknak Magyarországnak látja hasznát.

Két figyelemre méltó tanulmányt olvastunk erről a kérdéstről. Az egyik *Ehrenstein* Tivadarnak Bécsben április 18-án, a másik *Hieronymi* Károlynak Budapesten május 14-én tartott fölolvadása. Mind a kettő megegyezik abban, hogy az osztrák csatornák létesítése a magyar termelésnek javára fog válni, de *Ehrenstein* szerint csak addig, amíg Gácsország fokozottabb gabonatermesztése a viziutak segítségével a nyugati osztrák tartományok szükségletét fedezni nem fogja.

Szemben azzal, hogy Ausztria népessége oly mértékben növekedik (a legutóbbi 10 év alatt 9%), amely mértékben aligha lesz a mezőgazdasági termelés fokozható, *Ehrenstein* kizártan tartja, hogy buzakivitelünk Németország felé, mely a tengerről olcsó amerikai búzát kap, jelentékenyen gyarapodhassék. Ellenben arra számít, hogy Csehország és Morvaország finomabb és nehezebb árpáját Németországban értékesítheti, azt olcsó magyar árpával helyettesítvén; hogy továbbá a délcsesországi zab versenyezhetni fog Bécsben a magyar zabbal s a morva hüvelyesek olcsó viziuton (a megépítendő porosz Mitteland-csatornán) jutnak a francia piacokra; a morva-cseh-sziléziai mezőgazdaság pedig hízalási czélra olcsóbban fogja kapni viziuton a tengerit mint eddig s az osztrák fogyasztók általában a magyar lisztet, búzát és rozstot.

Az alsó-ausztriai és a magyar árpáttalán a délnémet piacokra is olcsóbban juttatja a vizut, mert a bajor és württembergi drága vasutakat via Hamburg elkerülheti, föltéve természetesen, hogy a felső-Elbe kisvizre is hajózható lesz és a csatornailetekek meg nem drágitják a hosszú viziutat.

Ezek szerint tehát a csatornáktól azt reményli Ausztria, hogy jövőre kevésbé fog a magyar terményekre szorulni s amennyiben azokra mégis szüksége lesz, olcsóbban fog hozzájuk jutni. Magyarán mondva ez volna az a rendkívüli előny, melyet Magyarország az osztrák csatornákból, minden ellenszolgáltatás nélkül huzni fog s mely ezentul — az osztrák politikuskok nézete szerint — annál szorosabban fog bennünket Ausztriához csatolni. Hozzátehetjük még azt, ami minden eshetőség között leginkább valószínű, hogy a Duna-Odera-csatorna segítségével a jöminőségű sziléziai közösen roppant tömegekben árszítja el a Dunát és erős versenyt támaszt a magyar szénnek, a hazai bányatermelésnek.

Mig ilyenformán Ausztriában a fogyasztás számít arra a haszonra, mely a magyar gabona és liszt szállítási költségein való megtakarításból a viziuton elérhető, sőt azon aggodónak, hogy az olcsóbban nyert magyar gabona és liszt az osztrák termények árát le fogja nyomni, addig *Hieronymi* Károly a magyar termelés javára foglalja le az olcsóbb szállítás hasznát s azt állítja, hogy az osztrák csatornák által teremendő új helyzet előnye a magyar gabonának emelkedésében fognak érvényesülni s általában az osztrák viziut létesítése reánk csak előnyös lehet.

Hieronymi szerint gabonaneműekben az 1895-től 1879-től 1899-ig terjedő öt év átlagában 176 millió mm. a kivitelünk Ausztriába s minthogy Alsó-Ausztria, Csehország, Morvaország és Szilézia a legsűrűbb népességgel bíró tartományok, melyek az osztrák állami szolgáltatásokhoz 80%-kal járulnak, gabonakivitelünk 70-80%-a, tehát mintegy 13 millió mm. valószínűleg ezen tartományokba vitetik ki. E föltéves azonban aligha helyt álló; mert a jelzett négy tartományban Ausztria népességének csak 46.87%- lakik, ugyanezen tartományok gabonatermelése ellenben az osztrák termelés 55.1%-ának felel meg. Valószínűnek látszik e szerint, hogy gabonakivitelünknek jóval kisebb hányada talál a jelzett tartományokban fogyasztókra, s különben is köztudomásu, hogy dunántúli egész termelésünk a déli osztrák tartományokba jut, melyekben sokkal nagyobb a gabonahiány.

Az a föltéves tehát, hogy az Ausztriába exportált magyar nyersterményekből mintegy 10 millió mm., a Németországba exportált nyersterményekből pedig mintegy 3 millió mm. az osztrák csatornákon fog szállítatni, vérmes számításnak látszik s a hozzá fizött következtetések értékét is alterálja.

Hieronymi bizonyosnak véli, hogy a magyar piacokon a buza a szállítási költségeknek legalább egy részével, sőt valószínűen az egész különbözettel drágább lesz. A szállítási költségekben való megtakarítást métermázsánként mintegy két koronára becsüli s azt reményli, hogy az ebből Magyarországra hiáramló haszon nemcsak a tényleg kivitt gabona árának emelkedésében, de piacra kerülő összes gabonánk áremelkedésében fog érvényesülni.

Ezt a jelentékeny előnyt a Duna-Elbe összeköttetés létesítésétől, tehát a távolabbi jövőben, várja *Hieronymi*; de figyelmen kívül hagy két lényeges körülményt. Egyik az, hogy mint fentebb érintettem, minden valószínűség szerint a Duna-Elbe-csatorna fog légkésőbb kiépülni az osztrák csatornák között s mire elkészül, akkorra már a gácsországi viziuton, a Duna-Odera-csatornán a prerau-melniki transzverzális hajóuton a gácsországi gabona is tényezővé vált Alsó-Ausztria, Csehország, Morvaország és Szilézia piacain. Przemysl-től Bécsig ma 2 K. 68 f. a vasúti fuvar; a viziufuvar ellenben semmiesetre sem lesz több egy koronánál. A csehországi gabona tehát részben mindenesetre vissza fogja szorítani a mi gabonakivitelünket s nem vár a Duna-Elbe-csatornára vagy a prerau-melniki transzverzális hajóutira, hanem a Duna-Odera-csatornán fogja Szilézia, Morvaország és Alsó-Ausztria piacait elárasztani.

A másik lényeges körülmény az, hogy az osztrák termelés védelme érdekében kiszabandó csatornadíjak és illetekek épen a Duna-Elbe-csatornán fognak érvényesülni, mert e csatorna építési és üzemköltségei lesznek a legnagyobbak s a díjak és illetekek emeléséhez ezen a csatornán, melynek a nemzetközi forgalomban is lesz bizonyos jelentősége, legkevésbébb szó fér. Az pedig csak valószínű, hogy a drága illetekkel Ausztria nem a saját belforgalmát, hanem egyrészt a Dunáról, másrészt a Németországból érkező szállítmányokat fogja megterhelni s minket attól, hogy az általa nagy költséggel létesített viziutnak használatáért megfelelő díjakat fizessük, fölmenteni hajlandó nem lesz.

1. szeri sem, hogy a zsenként áll sőt az osztrák maga *Koer* aggodókat, költségekülön valóságos bef

Es ha osztrák esza a gácsországn zekenyon e szállítási k osztrák fogy követeli, me nem a mien dezhajjuk, h Magyarorszá termelés az lehet-e és s

ALL

Magya

Hogy még nem a nagy gazda is bizonyítja és tarka ö „Köztelek” hullámokat érkezett be egyrészt tén állanunk, n összefoglalva kerekítve, közlemények nem is mor ökröt mint állatot, rova állja meg a írják utóbbi magasabb árut a külföld magyar öke magasabban érkezett köz keisebb azó románfalvi egyik legje bérlőjének merhetünk. 10-15 évig nálat melle szükséges a toldania, ső — szíves e terjedelmébe

„Gazd a magyart, Ennek mun a tarka öke magyar öke ben a tarka ben nem sz inkább lefel lgaz, hogy nál főleg ar pillanatnyi meg, hanem öreg elcsigá aranylag fo tótván, legal ahogy véve magasabb a

Ahol hanem csak 3-6 havi a kiscgazdát ökor nagyo

E szerint nem valószínű az a föltevés sem, hogy a szállítási költségekben métermázsánként átlag két korona lesz a megtakarítás, sőt az osztrák parlamenti tárgyalások folyamán maga *Koerber* miniszter nyugtatta meg az aggódókat, hogy a várható igen szerény szállítási költségkülönbséget a cseh és morva terményekre válságos befolyást nem gyakorolhat.

Es ha mindezekből kétségtelen, hogy az osztrák északi tartományokba való kivitelüket a gácsországi gabona beözönlése nemsokára érzékenyen csökkenteni fogja, az igen szerény szállítási költségkülönbséget hasznát pedig az osztrák fogyasztás teljes joggal a saját javára követeli, mert a viziták az ő költségén és nem a miénken létesülnek: akkor méltán lérdeszhetjük, hol az a jelentékeny haszon, melyet Magyarország s főleg a magyar mezőgazdasági termelés az osztrák csatornáktól remélhet? lehet-e és szabad-e erre bizton számítanunk?

Krisztinkovich Ed.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Magyar vagy nyugati ökröt használjunk-e?

Hogy a nyugati származású tarka ökrök még nem nagy lért foglalt a magyarországi nagy gazdaságokban, azt a többek között az is bizonyítja, hogy az a vita, amelyet a magyar és tarka ökrök összehasonlítása érdekében a „Köztelek”-ben provokáltam, nem valami nagy hullámokat vert. Alig egynehány közlemény érkezett be e tárgyban, a melyeknek közlésétől egyrészt térszűke, másrészt azért is el kell állanunk, mert célszerűbbnek véltük azokat összefoglalva, a legfontosabbakat egy egészszékerekítve, tudomására hozni olvasóinknak. A közlemények — egyetlen egy levél kivételével — nem is mondanak újat. Feldicséri a magyar ökröt mint künö, jóformán elnyúlhatatlan igazállatot, rovására írják, hogy hizóképessége nem állja meg a versenyt a nyugati ökrével, javára írják utóbbinak azt is, hogy könnyebben, mindig magasabb áron értékesíthető, mert mint hizott árut a külföldre is inkább keresik, mint a magyar ökröt s sokszor 10—12 koronával is magasabban fizetik métermázsánként. A beérkezett közlemények és levelek közül legértekesebb azonban Szandner Ernő Nyitrai megye románfalvi bérlő urnak levele, kit az ország egyik legjobb gazdájának, s legszámítottbb bérlőjének — ugyhiszem — általánosan elismerhetünk. Ő a magyar ökröt nem használja 10—15 évig, hanem csak 3 évig; ilyen használat mellett az új beszerzések alkalmával nem szükséges az egyszer befektetett tőkét megtoldania, sőt némi feleslege is van. De álljon itt — szíves engedelmével — érdekes levele egész terjedelmében.

„Gazdaságomban mint *allando* jármosókat a magyart, leginkább erdélyi fajtát hasznádom. Ennek munkaképessége össze nem hasonlítható a tarka ökrök munkaképességével; a jól tartott magyar ökrök úgy lép, mint a jó igásló, ellenben a tarka lassu és főleg a nyári nagy melegben nem szeret mozogni, erős használat után inkább lefekszik a jászol mellé, semhogy egyik. Igaz, hogy a magyar jármosókök bevasárlásánál főleg arra kell ügyelni, hogy ne csak a pillanatnyi erőtermelési kívánalmaknak feleljen meg, hanem, hogy három év múlva is nem mint öreg elesigázott ökrök kötéssék le a hizóba, hanem aránylag fiatalon kerüljön hizóba, ahol kihizlaltatván, legalább is annyipert legyen eladható, mint ahogy véve lett, avagy hogy 2—3 koronával magasabb árt is érjünk el.

Ahol nem tartanak ökröket állandóan, hanem csak a szükséghez mérten vásárolnak s 3—6 havi használat után hizóba adják, avagy a kiscgazdának 10—15 holdas birtokára a tarka ökrök nagyon megfelelő.

A hizalást üzleti szempontból itelve meg, a tarka ökrök határozottan előnyben részesítendő, mert jobban hizik, drágább azért, mert a külföld is vevője. A magyar ökrök hizalása is haszonnal fog járni abban az esetben, ha minden egyes példány jól lesz megválogatva s a bevasárlásnál nem lesz túlfizetve.

A magyar ökrök tehát mint jármos állat nagyobb előnyt nyújt a gazdának, mert:

1. Egyforma tökével és takarmánnyal több munkacert szolgálhat és kitartóbb.
2. A mellé állított eseléd jobban használhatók ki.
3. Három évig biztosan kihasználható erő, mely a takarmányhoz, vízhez és emberhez hozzászokott.

4. Ha évente 33% hizóba jut, még mindig számítható hizalási haszon.

6. Munka torlódás alkalmával fokozott munkával terhelhető meg, ami kiszámíthatatlan előny.

Eddig tart Szandner urnak levele, melyből két körülmény domborodik ki, u. m. 1. a magyar ökrök bevasárlásához igen nagy gyakorlati ósmeretre van szükség, 2. hogy csak akkor remélhető kihizalásából haszon, ha aránylag fiatal korban kerül hizóba. Nem az jár tehát el helyesen és takarékosan, a ki magyar ökreit 10—12 évig használja. Hanem az, aki három évi használat után már hizóba adja azokat.

S itt visszatérünk arra az eszmére, amelyet annak idején e lapok hasábjain én vettem fel s amely egyik lapárs részéről kifogásoltatott is, hogy t. i. az ökrőrtásban nem ott van a haszon, ha az ökrök 10—12 évi igazás által annyira lezsaróztatik, hogy többé jóformán ki sem hizlaltató s így új ökrök beszerzésekor igen nagy összegeket kell pótolni a mustra-ökrök árához, hanem ott, ahol az ökrökbe egyszer befektetett tőkét többé pótolni nem kell, vagyis a kihizlalt állatok árán fiatal és új ökröket lehet beszerezni. Ez pedig — miként Szandner ur tapasztalatból mondja — elérhető magyar ökröknél is abban az esetben, ha csak három évig lesznek igazva. Nos tehát, mennyivel inkább elérhető volna abban az esetben, ha nem öt, hanem már 4 vagy 3½ éves korában jármolható lenne, anélkül persze, hogy edzetségéből, szilárdságából veszítsen. A magyar ökrök lassu fejlődésének leglényegesebb oka a silány takarmányozás s ez többnyire a téli hónapokra esik. Nyáron legtöbb esetben van elegendő legelője s ezért a tinó növekedése csaknem kizárólag a nyári hónapokra esik: ha télen is annyit nőne, mint nyáron, akkor 3½—4 éves korára bizonyára igazható volna. A legtöbb esetben azonban azt tapasztaljuk, hogy ősztől tavaszig egy-egy darab alig súlyosodik egynehány kilót, sőt nagyon sok esetben vesztit súlyából, mert az a szalma, amelyen a tinók egész télen át rágódnak, alig szolgáltat életben tartó takarmányozást. Ha tehát ezen tinókat éppen úgy tartanók szabadban télen át is, mint ahogy eddig szoktuk s csupán téli takarmányozásában eszközölnénk annyi változást, hogy szalma helyett részben szénát etetnénk velük, esetleg egy kevés ócsudarat vagy egyéb kompaktabb takarmányt, akkor minden különös erőlködés nélkül elérnők, hogy 4 éves korára igazhatóvá váljon, anélkül, hogy edzetségéből vagy szilárdságából bármit is veszítsen, amikor elérnők velük azt az árt, amelyet most csak öt éves korban érhetünk el; nem szenved kétséget, hogy ez egy évi különbség is jelentékenyen esne a hizóképesség javára.

Jelentékenyen esne a hizóképesség javára, mert gyakorló gazdák bizonyíthatják, hogy a tinó korában csak valamivel jobban tartott s fejlődésének tetőpontját éppen elért magyar ökrök hizóba fogva, semmivel sem hizik rosszabbul az ugyanoly koru tarka ökröknél. A magyar ökrök gyöngébb hizóképessége s hasának faggyusabb volta tehát főleg onnét származik, hogy egyrészt elvénuilt s elesigázott állapotban kerül a hizóba, másrészt hogy növedékkorában igen silány takarmányozásban részesült s így emésztőkészü-

léke a jobbminőségű, fehérjedusabb takarmányok kellő kihasználásához hozzászokva nincsen.

Aggodalmat keltő azonban az a hiány, mely magyar ökrökben az utóbbi években, még az erdélyi vásárokon is mutatkozik, amely ha csak néhány évig is fokozódni fog, reá fogja kényszeríteni a gazdaközöniséget a tarka ökrök használatára, amelyekből mindig szebb és jobb árut hovatovább nagyobb számban kínálnak.

Kovácsy B.

DOHÁNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A párisi kiállítás dohányjai és dohánygyártmányai.

Irta: Kerpely Kálmán.

XI.

VI. Európai dohányok.

I. Törökország.

A nemzetek utcájában levő török pavilonban, ahol minden az elárúsító bazárok jellegét viselte magán, a dohány is nagyrészt ezen szempontból került bemutatásra, amennyiben a főzést a török dohányból készült cigaretták eladása képezte, melyeket A'ala, En Ala, Ghinbek, Yaka stb. elnevezések alatt mi is ismerünk; ezen kívül ott szerepeltek a főbb török-dohánytípusok leveles mintacsomói is, ugyanint a purzicsán, kir, ghinbek (yaka) samsun, lattakia, aja-souluk stb. dohányok.

A cigarettadohányok termesztése terén a palma kétségtelenül Törökországot illeti meg, mely vezérszerepre nemesek klimatikus és talajviszonyai, hanem dohánytermő talajainak kiváló fekvése predesztinálja.

Terem Törökországban gyengébb minőségű dohány is, de viszont vannak vidékei, ahol oly kiváló finomságu dohány nő, hogy okkáját (13 kgr.) 10—12 koronájával veszik a termelőtől. Dohányt úgy az európai, mint ázsiai (kis-ázsiai) Törökországban nagy kiterjedésben természetnek és egyes vidékeknek ez képezi egyedüli jövedelmi forrását és a nép jólétének alapját; a legszebb, legberendezettebb falvak a dohánytermesztő vidékeken találhatók s miután a termesztéssel túlnyomóan kiscgazdák (parasztok) foglalkoznak, a jövedelem is a kisbirtokosság kezében marad.

Európai Törökországban a cigarettadohányoknak három féléseit termesztik és pedig a *purzicsán*, *kir* és *ghinbek* (yaka) dohányt. Ugy a termesztés nagyságában, mint a termesztett anyag minőségében Macedónia jár elől, innen kerülnek ki a legfinomabb, legértékesebb dohányok. Albánia, Thraczia már általában csekélyebb minőségű anyagot produkál, minnek oka részben a talajviszonyokban, részben az ott divó gondatlanabb kezelésben kereshető.

A legfinomabb dohány Macedóniának kötőmelékes, meszes, vörös színű agyagtalajain nő és pedig a nagy kiterjedésű, karsztjellegű hegyek déli lejtőin és domboldalain. Ezen fekvések valóban ideálisak. Észak felől magas hegyek által védve, dél, délkelet s délnyugat felé nyitva, a tenger színe felett 80—100 m. magasságban, 15—20 kilométerre a tenger partjától. Ezen karsztos dombvidéken, illetve hegyvidéken kívül, a síkságokon is nagy kiterjedésben termesztik a dohányt, mely szintén jó minőségű, de azért az előbb említett hegyvidéki dohányoktól minőség dolgában messze áll. A siki dohányok közül a tengerpart mellékein termők nem oly jók, mint azok, melyek a tenger partjától távolabb, 10—30 kilométerre nőnek; ez általános tapasztalati tény Havannában is.

Míg a hegyvidéki dohányok termesztését a kiváló minőséggel kapcsolatos magas eladási árt teszi lehetővé, addig a siki dohányok csekélyebb árát a jóval nagyobb termés egyenliti ki.

Míg a hegyvidéki dohányok okkáját (1-3 kg.) 8-12 koronával adja el a termelő vagyis 100 kg.-onként 800-900 koronáért s kat. holdanként 250-400 kg. közötti váltakozik a termés, addig a síki dohányok kat. holdanként 600-900 kg.-ot adnak s okkanként 2-4 koronával kelnek el, ami 100 kg.-onként 150-300 koronának felel meg.

Dohánytermesztési szempontból Macedónia három részre osztható fel, úgy mint a purzicsán, a kir és a ghinbek (yaka) termő vidékekre, melyek Szalonikától kiindulva, Seres, Drama,

pedig Kurudere, Tsohan-li, Bektemis, Indsez, Kiritsiler, Bojuk-Mursal, Kizildsamursal, Dselepi, Fitschirli, Tsakirli, Saltickli, Oksilar, Dantku községek határában, melyek a Rhodope hegylánc karsztos hegyeinek déli lejtőin fekszenek. Ezen 13 faluból kerül ki Törökország legértékesebb dohányja.

A xanthi vidéki síki dohányok, Chari-Saban, Himetli környékéről már csekélyebb minőségűek, de azért még mindig igen keresettek. A kir-körzet közelében Jasorian és Nevrokop környékén a kir-dohányhoz hasonló, de nagyobb levelű s erősen szárnyalt dohányt természetesen „kavakuluk” (nagyfüli) elnevezés alatt, mely Egyiptomban igen kedvelt. Terepian és Cromista községekben egy hosszabb, keskenylevelű felecsot, a sighthirli (tehennyelv) dohányt termesztik, mely tulajdonképpen Oroszországból és Szerbiából vitetik ki.

A törökországi dohányok közül a legnagyobb levelű a purzicsán, ezt követi a kir, a legkisebb a ghinbek; a dohánylevelek hossza 5-20 cm. között ingadozik, tehát általában véve aprólevelesek és kiképzés után igen szép sárga, sárgás-barna vagy világos-barna színűek.

A termesztésre vonatkozó főbb adatokat következőkben foglalhatom össze.

A többször megszántott, vagy átkapált, teljesen kertszerűen előkészített és kecsketrágyával trágyázott földön évről-évre folyton dohányt termesztenek. A dohány alá adott kecsketrágya oly érett, hogy csaknem földnemű anyaggá vált; érlelt trágyát nem használnak, mert ez a dohány minőségét rontja. A kötőmelékes domboldalakon évenként, a síkságokon 3 évenként trágyazzák át a földet.

A palántanevelés és ültetés módja a miénktől nem sokban különbözik. Az ültetés rendszeren május hó elején veszi kezdetét s az aprólevelű dohányt 40-45 cm. sortávolságra, a sorban 20 cm. növénytávolságra ültetik; a nagyobb levelű purzicsánt és a síkságon növő kir-dohányt 50-60 cm. sortávolságban, a sorban 30 cm-re ültetik.

Egy-egy tövön a dohány fajtája s a talaj fekvése szerint 22-28 levél fejlődik; bugázni csak későn, a levelek érése felé szoktak ültetés és száraz idő esetén; ellenkező esetben nem török le a virágzatot. Kaesozni nem szoktak, de azért a törzslevelek szedésekor a kaesleveleket nem török le a színlevelek közé.

A levelek szedésére igen nagy gondot fordítanak; a törés az érés arányában július hó végétől, szeptember hó elejéig tart, amennyiben a szedést a dohánytő alsó levelein el-

kezdve, az érés arányában 5-7 napi időközben haladnak fokozatosan felfelé a helylevelekig, az eltérő érték, illat, zamat szerint mindig csak 2-4 levelet szedve le egyszerre. A 22-28 levélből álló tövet tehát 8 részletben török. Ezzel elérik azt, hogy a zsinórokra csak egyforma minőségű anyag kerül, ami egyrészt a későbbi kezelési munkákat, másrészt a dohány értékének becsülését is megkönnyíti, mert a vevő tájékozva van arról, hogy minden egyes dohányból a dohánytő mely részéről

származó leveleket foglalja magában. Erre oly súlyt helyeznek, hogy a részletenként letört levélsztyálokra külön elnevezéseik vannak és pedig alulról felfelé haladólág:

1. 2-3 legalsó homoklevelű orta dip.
2. 3-4 felső " " orta.
3. 5-6 nagy anyalevelű bujuk ana.
4. 4-2 közepes anyalevelű ikindji kovalama.
5. 2-3 kisebb " " kutszak ana.
6. 2 apró anyalevelű ikindji kovalama.
7. 3-4 nagyobb hegylevelű utschalli.
8. 2-3 apró hegylevelű tsch.

A leveleket rendszeren az esti órákban, hajnali 5-6 óráig török, mert a nappal szedett leveleket a nap perzselő heve megegetné. A leszedett leveleket kosarakba rakva hazaszállítják s két levélszélességben 30-40 cm. magas sorokba rakják 14 órai füllesztés végett. A füllesztett leveleket 2-3 m. hosszú zsinórokra fűzik s a felfűzött zsinórt ugyanolyan hosszúságú pálcákra erősítik 4-5 helyen felkötve. Ezzel elérik azt, hogy a felfűzött levelek nem eszhatnak össze és az ide-oda hordozás alkalmával nem sérülnek meg.

A zsinóros pálcás porékat, a három oldalról zárt, de a déli oldalon nyitott pajtában sűrűen egymás mellé aggatva, 2-3 napig árnyékban szárítják. Ezt követi a napon való szárítás, mely 10-15 napig tart. Ezen célból a pálcás porékat, a nap szabad hevének kitéve, de észak felől védett helyen alacsony ágazokon szorosán egymás mellé fektetik és az eső ellen (ámbar ezen időben ritkaság az eső) fakarókkal védik. A napon való szárítással veszik fel a levelek azt az arany-sárga, sárgás-barna színt, mely a török dohányokra oly jellegző és amely a cigarettát adó anyagnál oly keresett.

A napon való szárítás befejeztével a zsinórokot a pálcákról leoldják és a zsinór két végét összekötve, a szárító pajtában fűszerűen felaggatják (mint pl. nálunk a hagymát, paprikát) és az esős időszak beálltáig nem bántják.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutjra Ferencz.

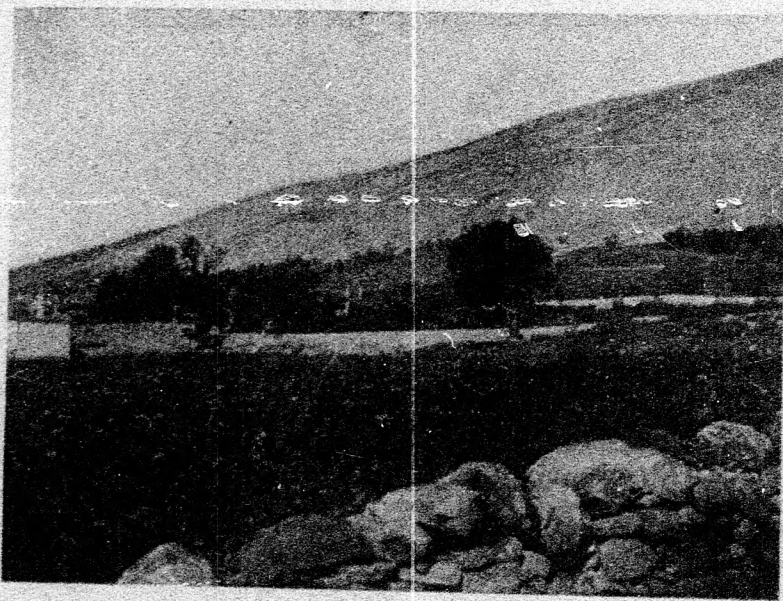
Csikók patáinak ápolásáról.

Az állattenyésztésnek hazánkban egyik legvirágzóbb ága, úgy az elért erkölcsi, mint anyagi sikereket véve figyelembe, kétségtelenül a lótenyésztés. Evente növekedik a lótenyésztés emelésére fordított összegnek nagysága. De az anyagi áldozatok csak úgy termik meg gazdag gyümölcseiket, ha a lótenyésztő megfelelő módon jár el a tenyészanyag megválasztásában, a csikók helyes nevelésében és ápolásában. Ezen két faktor figyelembe vétele elkerülhetetlenül szükséges egészséges erőteljes állatok előállítására. Minden hanyagság vagy közönyösség ezen téren több keservesen megbosszulja magát.

A lónak bizonyára legfontosabb testrészei közé tartoznak a lábak. Jó lábak, helyes lábállítás és ép paták nélkül jó ló el nem képzelhető. Bármilyen használat mellett is létező képessége eisz sorban lábaitól függ. Ezért nem lehet eléggé a lóartók és lótenyésztők figyelmét a pata ápolására felhívni. Hibás lábállítások, pókok és egyéb bántalmak elég gyakran esupán a pata hiányos és hibás ápolásának következményei.

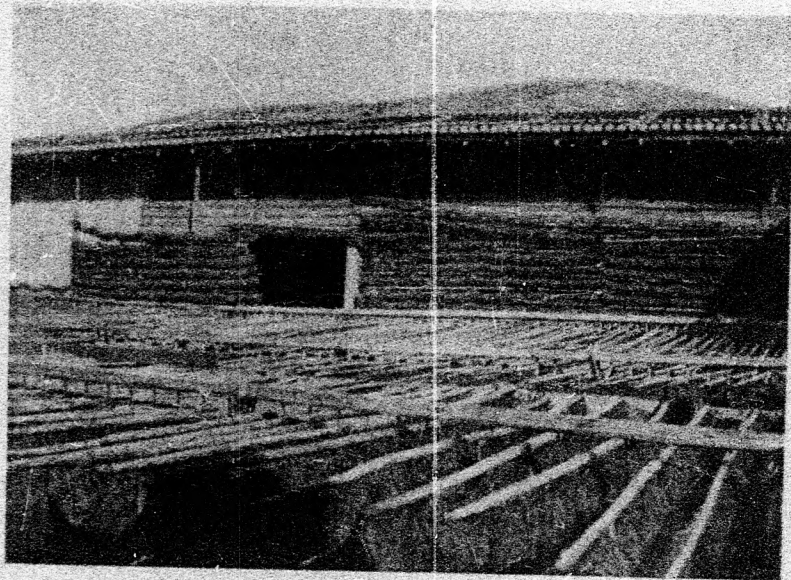
A patára esik az egész testsúly; a súlypont körülbelül a pata közepe táján, a nyírnak megfelelően van. A pata csak akkor lehet egyenletesen megterhelve, ha a lábak állása egyenes, a függélyes síkba esik és a pata alakja is rendes, szabályos.

Mihelyt a pata alakja akár egyenlőtlen kopás, akár hibás faragás következtében rendes, szabályos alakjától eltér, súlypontja egyik vagy másik oldalra esik, a testsúly nem osztó-

125. ábra. Részlet a Ghyubek dohányokat termelő Karst vidékről (Xanthi).

Cavalla és Xanthi irányában, az aegaei tenger partjától 10-35 kilométer távolságban húzódnak el, részint terjedelmes síkságokon, részint a hegyvidékeken a Kara-Boz, Tzegda és Rhodope hegyláncolat alkotta szép völgyekben s domboldalakon. A seresi tágas völgy központjában a Takino, Drama kiterjedt völgyében a Kereckli tó fekszik. Cavalla környékét nagy sziklás gránit-hegyek övezik, Xanthi vidékét északfelől a Rhodope hegyláncz nyulványai határolják, míg délfelé a tengerig terjedő dombvidéket illetve síkságot a Karassu folyó és számos patak szeli át.

126. ábra. A macedon rendszerű, napon szárító pálcás porék. Háttérben a szárító paja.

A nyeles és hosszukás szivalaku purzicsán dohányt Persofeia, Kelikova, Kobalicka, Roszlov, Egridere és Gornica községek határában, továbbá Drama város környékén termesztik; Doxat, Kir, Citalgia Mahala, Pravista és Cavalla környékét adják a kir dohányt, melyek közül a Kir és Mahala környéki dombvidéki dohányok a legjobbak, végül Xanti vidékén termesztik a legértékesebb, legbecsebb ghinbek (yaka) dohányt és pedig a Karassu folyó által kettéválasztott Yaka és Karsi-Yaka dombvidékek falvaiban és

dik e
féle
hibás
is, az
sal t
eszkö
lábál
és lá

megv
Tegy
hogy
ennek
dek p
nyei
redék
alkalm
lajhoz
csontl
inak
megrö
hát az
képes
ép p
matlat
hollan
strupi
lábuk
sen ki

faragá

rövidít
javulás
melyne
nyodik
gattatn
sarok
kerülj
legyen.

E
előf
erősebb
esetben
nak kil
reáneh
ennélfo
hajhító
nek a

A
kell jól
Ajánlat
megism
pata el

I
elferdü
részlete
Ezen p
tetik m
beljebb
zékeny
vannak

dik el egyenleesen, hibás lábállások és különféle bántalmak jöhetnek létre. Lehet ugyan a hibás pata rendellenes lábállások következménye is, azonban ez megfelelő ápolással és faragással többnyire javítható. A pata ápolása az az eszköz, melylyel a pata épsége és a helyes lábállások fenntarthatók és hibás pataalakulások és lábállások javíthatók.

De nézzük, hogy a pata sulypontjának megváltozása minő befolyással bír a lábállásra. Tegyük fel, hogy a pata úgy kopik erősebben, hogy ezáltal elől rövidül meg, sarokfalai pedig ennek következtében megnyulnak, szóval *meredek pata* fejlődik. Ennek további következményei lesznek a pata-, pártá- és csüdizület meredekebb hajlása, miáltal a láb megterhelhetése alkalmával kevesebb rugalmassággal fog a talajhoz ütődni, zuzódások és ízületek ellazulása, esonhartagyuladás (csontkinövések) a hajlító inak és egyenítő szalagok gyengesége, esetleg megrövidülése stb. jöhetnek könnyen létre. Tehát az ilyen meredek patájú lovak már nem képesek ugyanazt a munkát végezni, mint az ép patájúak. Különösen bátaslovaknak alkalmatlanok, mivel nehezebben járnak, könnyen botlanak, ízületeik korán ellazulnak, a lábak struppirtak és más oly defektusok képződnek lábainkon, melyek használatukat idővel teljesen kizárják.

A meredek pata úgy javítható, hogy faragása alkalmával a sarokfalakat erősebben

127. ábra. Dohányt termelő török gazda majorja.

rövidítik, a fokfali szarut ellenben kimélik; javulása elősegíthető oly patkó alkalmazásával, melynek két szára vége felé fokozatosan vékonyodik. E mellett ajánlatos a csikókat sokat mozgattatni, hogy ezáltal is a talajjal érintkező sarok erősebben kopják, a sulypont hátrább kerüljön, az állépés az ízületekben teljesebb legyen.

Ellentéte ennek a *terült pata*, melynél elől fokfalon nő túl a szaru, hátul a sarokokon erősebben kopik, a sulypont hátrább kerül. Ez esetben főleg a sarokfalak vannak zuzódásoknak kitéve (vérfoltok, Steingallen); amennyiben reánehézedés alkalmával erősebben lépnek át, emel fogva könnyebben is fáradnak ki a lovak, hajlító inaik kitágulnak és inguladások fejlődnek a tulnyújtás következtében.

A terült patán nyilván a fokfali szarut kell jobban rövidíteni és a sarokfalakat kimélni. Ajánlatos ezen korrekciót minden 8-ik napon megismételni, hogy így a testsúly inkább a pata elülső felére nehezedjen.

Igen gyakran található lovainkon a *pata elferdülése*, amikor az egyik oldala és sarki részlete a patának a közepe felé behuzódott. Ezen pataalakulásnál a behuzódott fél terheltebb meg erősebben, hordozószele mindinkább beljebb és beljebb kerül, a szaru alatt levő érzékenyebb lágy részek folytonosan zuzódásoknak vannak kitéve és a pata kitágulásánál oly

fontos szereppel bíró nyír is összeszorítatik. Már ezekből is lehet következtetni arra, hogy mily káros következményekkel járhat a pata elferdülése. Eltekintve a zuzódás következtében létrejövő patagyuladástól, az erősebb megterhelés miatt gyakran szarurepedések keletkeznek. A pata egyik oldalának túlterhelése az ízületeket összetartó szalagokat ugyanazon oldalon erősebben kitágítja, a synovia (izületi nedv) fokozott képződése indul meg, lágy izületi pókok fejlődnek. Idővel az egész láb állására is kihatással bír a ferde pata. Ugyanis ismeretes, hogy a fiatal állatok csontjai lágyabak, kevésbé ellentállók; ha tehát most a testsúly inkább az egyik oldalukra nehezedik, a talajról jövő ellentállás is inkább az egyik oldalukat éri, kitérnek szabályos függélyes helyzetükből s így rendellenes lábállások (táncmester-, tehenállás stb.) jönnek létre. De elősegíti a ferde pata a testsúly egyenlőtlen elosztódásával a csontpókok (csonhartagyuladások) fejlődését, bokázást in megvastagodásokat stb.

Ha a pata elferdülése még nem annyira előrehaladott, hogy a benne foglalt egyéb képletek, főleg a patacsont is ferde, akkor úgy kezelhető és javítható, hogy az ép oldalon a szarut erősebben kell lefaragtatni; ennek következtében a testsúly inkább a pata közepe felé fog esni. A behuzódott oldalon levő nyír barázdája kitisztítandó és lehetőleg szélesre faragható, hogy így megterhelhetés alkalmával a nyírnak elég tere nyíljen a tágulásra, később pedig az erősebb fejlődésre. A pata ezen korrekcióját 8 naponként meg kell ismételni.

A leirtak képezik azon leggyakrabban előforduló hibás pataalakulásokat, melyek elhanyagolt ápolás és helytelen faragás következtében létrejöhetnek. Idősebb esikőkon, bár ritkábban, észlelhető *szűkült pata* is, melynél mindkét sarokfék a középvonal felé behuzódott, a nyír pedig elcsenevésszedett. Ez úgy javítandó, hogy a sarokfalak szaruját bővebben faragtatják le, így ezek járás alkalmával nagyobb akezióba jönnek, a pata tágulni kénytelen.

A csikók patái havonként legalább egyszer vol-

nának megvizsgálandók, hogy így minden hiba már esirájában korrigálható legyen. A faragás ideje, így általánosságban meg nem állapítható; függ a talajviszonyoktól, a pata szarujának kopásától; esetleg hibás alakja is megkívánja a gyakrabbi faragást. A csikóknak szabadban való tartózkodása, mozgása nemcsak a pata fejlődésére és ápolására bír jótékony befolyással, hanem az egész állat szervezetének fejlődésére hasznos és szükséges. Istállóban nevelt csikók között mindig aránytalanul több hibás körmű és lábállású lesz található, mint a szabadban felnöttek között. Szeretik ugyan a hibás pataalakulásokat is mindig az öröklődő szaruhibák közé sorolni, ez azonban téves felfogás, mert a hibás alakú paták legtöbbször a pata elhanyagolt ápolásának következményei.

Zimmermann Ágoston.

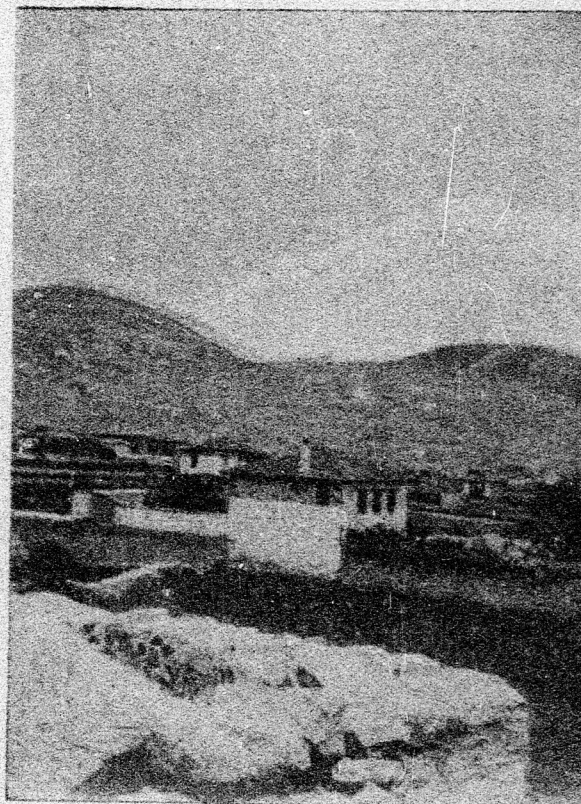
ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Mezőgazdasági üzemek jövedelmezősége Ausztriában és Németországban.

A mezőgazdasági állapot tulajdonképi fokmérője az egyes gazdaságok jövedelmezősége,

amely egyrészt a gazdaság okszerűségének legbővebb kifejezője, másrészt — átlagosságát tekintve — a mezőgazdasági kormányzat ismeretése, mely okokból a mezőgazdasági üzemek jövedelmezősége részletes ismerete nemcsak

128. ábra. Részlet a Kir dohányokat termelő vidékről.

magángazdasági, de különösen közzgazdasági tekintetben is kiválóan fontos.

Amennyiben pedig általános az a föltevés, hogy a mezei gazdálkodás nem jövedelmez kellőképen, az ezirányú föltételeknek kétfős az ezirányú feladata, t. i. először föltárni a tényleges állapotot, másodsor pedig, hogy kedvezőtlen eredmények esetén ezek okai kideríttessenek.

129. ábra. Részlet a Ghiubek dohányokat termelő Karst vidékről.

Aki valaha idegen gazd. üzemek jövedelmezőségebe bepillantást nyerni iparkodott, bizonyára tapasztalhatta, hogy ez mily nehézségekbe ütközik, egyrészt mert nagy azon gazdák száma, akik gazdaságuk jövedelmét maguk sem ismerik, másrészt mivel olyan guzdák, akiknek

gazdaságuk keveset jövedelmez, azt szívesen be nem vallják, azok pedig akik jövedelmökkel meg vannak elégedve, főképen az adóelemeléstől való félelem miatt tartózkodók.

Nyugati szomszédainknál mindazáltal sikerült ezeket a nehézségeket is legyőzni, mi tekintetben különösen a német gazdasági tanács fölvételei kiemelendők, míg Ausztriában a múlt-évi párisi kiállítás szolgáltatott erre alkalmat.

Az Ausztriára vonatkozó adatokat Hohenbruck és Wieninger „Beiträge zur Darstellung der Wirtschaftsverhältnisse des Kleingrundbesitzes in Oesterreich“ című művéből vettük át, amely 47 parasztgazdaság üzemét írja le s azok jövedelmezőségét a részletesen felsorolt bevételek és kiadások alapján mutatja ki, azon föltevésből kiindulva, hogy a háztartás kiadásai a gazdálkodó és családtagjainak munkadíjait tüntetik fel.

A fölvétel főbb végeredményeit a következő táblázat tartalmazza:

Oszták kisbirtokok jövedelmezősége.

Tartomány	A föld birtok		tisztá jövedelme				kamatozása %
	területe hektár	értéke kor.	jelzálog-terhe kor.	összesen kor.	há-ként kor.	%	
Alsó-Ausztria	29-97	32000	9000	800	27	2,5	
"	32-75	16000	nincs	700	21	4,4	
"	17-10	19000	5000	330	20	1,7	
Felső-Ausztria	10-10	26000	4900	520	52	2,0	
"	16-77	19200	5848	190	11	1,0	
"	27-23	29000	4000	254	9,1	0,9	
Tyrol	5-63	14400	12000	150	27	1,0	
Vorarlberg	20-42	18600	12000	136	6,5	0,7	
Stiria	29-23	16000	3600	320	28	5,1	
Karinthia	115-64	68000	4800	324	2,1	0,5	
Krajna	42-00	48000	4000	1130	27	2,4	
Tengermellék	14-83	19100	—	160	10,3	0,8	
"	41-57	21000	7000	584	14	2,8	
"	80-06	25600	3600	484	6	1,9	
Dalmácia	24-57	40000	nincs	900	37	2,2	
Csehország	31-02	62000	14000	586	18,3	0,9	
"	50-85	98000	20000	915	18	0,9	
"	32-53	33600	4000	524	16	1,6	
Norvország	20-14	26000	—	350	42	3,2	
"	15-70	41000	8000	270	17	0,6	
"	34-53	31720	—	70	20	2,2	
"	76-54	10100	7000	1332	17	1,3	
Szilézia	41-25	37700	28000	130	3,2	0,3	
Galiczia	9-36	15900	—	287	30	1,8	
"	11-89	13046	—	240	20	1,8	
Bukovina	21-00	30000	—	1390	66	4,6	
"	12-50	6860	—	210	16,3	3,0	
Átlag	—	—	—	—	—	21,5 1,9	

Ezek az adatok nagyon szomorú fényt vetnek a kisbirtok jövedelmezőségére, mert a hektárokénti tisztá jövedelem a végletektől eltekintve 10 és 52 K. közt változik és átlagban csak 21,5, vagyis *kat. holdanként csak 12,3 koronát tesz*, mely okból a birtokban fekvő tőkeérték kamatozása is csak 1 és 5% közt váltakozik és átlagban 1,9%-ot tesz. A nemzeti vagyon legfontosabb alkatrészének eme aránytalan csekély kamatozása méltán felhívja a szociálpolitikus figyelmét.

Szívesen feltételeznők, hogy az eszközölt felvételek egy-másik irányban hiányosak, hogy különösen a háztartásbeli kiadások nem állanak mindég a birtokra fordított munka költségével arányban s hogy ennél fogva a tényleg elért jövedelmi eredmények valamivel kedvezőbbek, de biztos alapunk erre nincs s saját tapasztalásunk is amellett szól, hogy a legtöbb kisbirtok jövedelmezősége nálunk is a kimutatott határok közt mozog csak, ellenben a közölt adatok valószínűsége mellett szól az a körülmény, hogy Németországban eszközölt ezirányú felvételek hasonlóan szomorú eredményekre vezettek, mint ezt dr. Guntznek a „Fühlings Landw. Zeitung“ cz. folyóirat f. évi 15-ik füzetében közölt és Thüringia-ra vonatkozó adatok igazolják.

Thüringiai gazdaságok jövedelme.

Birtok folyó száma	Birtokok kiterjedése hektár	Tiszta jövedelem hektármanként márká	Összes tőkéek kamatozása %	Földjáraadék %	Észrevétel
1.	44,3	23	2,54	1,67	
2.	53	55	1,97	1,05	
3.	20	43	1,73	—	
4.	62	32	1,60	0,30	
5.	361	15	1,90	—	
6.	8,4	46	2,80	—	
7.	83,6	40	1,90	—	
8.	368,4	27	2,68	1,85	
9.	89,1	27	3,03	2,10	
10.	42,5	35	2,70	2,49	4 egymásra követ-kező évben
10.	42,5	53	4,17	4	
10.	42,5	12	0,98	0,26	
10.	42,5	16	1,25	0,68	
11.	13,3	60	2,22	1,82	3 egymásra követ-kező évben
11.	13,3	48	1,76	1,29	
11.	13,3	75	2,79	2,51	
12.	91	42	1,25	0,80	
13.	23,1	83	2,57	2,30	
14.	75,1	17	2,13	1,25	
15.	45,4	vesztőség	—	—	
16.	41,5	44	1,55	1,07	
17.	44,1	7	0,27	0,22	
18.	8,3	61	2,60	2,38	
19.	12,7	vesztőség	—	—	
Átlag	—	36	1,94	1,17	

Ezen nagy körültekintéssel beszerzett adatok szerint a gazdaságok *kat. holdankénti* jövedelme a szélsőségektől eltekintve, 8 és 43 K. közt váltakozik s átlagban 26 K-t tesz, tehát az oszták gazdaságok jövedelmének több mint kétszerese, mindazonáltal a gazdaságokban fekvő összes tőkeérték kamatozása itt is csak 1-4, átlagban 1,94%, tehát ép annyi, mint az oszták birtokoknál, a földjáraadék pedig általában csak 1-2% közt mozog, sőt 0,3%-ra is leszáll, s így átlagban csak 1,17%-ot tesz.

Ezen csekély kamatozásnak egyik lényeges oka bizonyára abban rejlik, hogy különösen a kisebb birtokok telekértéke magas, mint ezt nálunk is tapasztaljuk, de ehhez más körülmények is járulnak hozzá, nevezetesen a közkeletű termények aránylag alacsony ára és a gazdálkodás helytelen iránya, aminek természetes következménye az elégtelen trágyázás folytán elért csekély átlagtermések.

Ezen felvételeknél ugyanis arra az eredményre jutottak, hogy az egy számos állatra eső terület 0,5 és 8,5 kat. hold közt váltakozik s átlagban 2,8 hold, amiből következik, hogy számos gazdaságban nincs meg a kellő arány a növénytermesztés és állattartás közt, hogy továbbá a kat. holdankénti gabonatermek gazdaságok szerint felette eltérők u. m:

buzánál	2,3	—	17 q	között
rozsnál	4,5	—	15	"
árpánál	5,0	—	23	"
zabnál	2,4	—	23	"

váltakozik. Nevezetes továbbá azon tény konstatálása, hogy a nagyobb arányú állattartást folytató gazdaságok jövedelmezősége általában sokkal kedvezőbb, mint azoké, amelyek a főszűlyt a szemtermesztésre helyezik.

A fentebb közölt thüringiai gazdaságok közt ugyanis 13 van olyan, amelynél a bruttó-jövedelemnek több mint 50%-a az állattartásból ered, egyeseknél 80, sőt 90%-ra is emelkedik és ezen gazdaságokban az összes tőkeérték kamatozása meghaladja a 2%-ot, míg a gabonagazdaságok jövedelme az 1,5%-ot alig haladja meg.

Az imént közölt csekély számú adatokat koránt sem tartjuk elegendőknek arra, hogy azokból messzenem következtetéseket levezessünk, annál kevésbé, mivel nem is hazánkra vonatkoznak, habár biztosra vesszük, hogy esetleges hazai felvételek — amelyekből esetleg még távol állunk — sem sokkal kedvezőbb eredményekre fognának vezetni, egyet azonban mindazáltal nem lehet tőlük elvitatni, azt t. i., hogy a mezőgazdasági üzemek jövedelmezőségére jellemző fényt vetve, megdönthetetlen bizonyi-

tékaí azon agrárius törekvések teljes jogosultságának, amelyek a mezőgazdaság nagyobb-foku védelmét követelik.

Hensch Árpád.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

345. kérdés. Nekünk több kereskedő ajánlott porosz kösznet. Tekintve, hogy nem az ár egyedül, hanem a köszén kalóriája határozza meg, hogy melyik előnyösebb, kérem a tek. szerkesztőséget lapjukban az alanti szénemnek kalóriáját tudatni, hogy kellőleg tájékozhasuk magunkat a vételnél: Charlotten grube, Myslovitz-Oberbau, Myslovitz-Tiefbau, Max, Karoline, Emmanuels-segen, Brade, Nennprentissa.

L. H. br.

346. kérdés. Egy homoki gazdaságban, hol répa nem termesztendő, hizlalási célra nagyobb mennyiségű burgonyát szándékozom termelni. Minthogy a burgonyát *nyáron át* is szeretném etetni, azt *összeaprítva*, szeccskával vagy polyvával rétegezve *elvermelni* szándékozom. Alásan kérem a kérdések és feleletek rovatában velem tudatni, hogy történetek-e már burgonyával bevermelések, ha igen, milyen eljárás mellett és milyen épült verembe, vesztített-e a burgonya sokat tápértékéből és mennyi adagolható 1000 kg. élősulyra.

Sch. A.

347. kérdés. Elérkezvén a gazdaságokban a nagyobb mennyiségű szalonna beszerzésének és fogyasztásának ideje, azt hiszem, nem egyedül állok, aki nagy köszönettel venné, ha tekintetes szerkesztő ur a „Köztelek“ ben szíveskednék alapos tájékoztatást nyújtani a szalonnáról, mint *kereskedelmi cikkről kiesimben és nagyban*, annak *kezeléséről* a hentes, a nagykereskedő által, *kereskedelmi szokványminőségét* s egyéb szokásokról (szózás foká, szállítás, *felelősség*), az előforduló kisebb és nagyobb hibákról s azok lehető orvoslásáról; oly dolgok, melyekről nagyon sokunknak nincs kellő tájékozottságunk s így a kereskedők különböző fogásainak (máglyázott szalonna tulságos nedvessége stb.) védtelenül vagyunk kitéve.

S. J.

348. kérdés. Kérem a „Köztelek“ kérdés és feleletek rovatában tüzetes fölvilágosítást adni arról, hogy a lefölozött tejnek (separatorral) minő tápértéke van a tengeridarával szemben, a lefölozött tej literje 3 fillérbe jön, a tengeri mm. 10 koronán kapható. Minő adagot adhatok 3 hónap óta beállított hizó sertéseknek, mennyit a lefölozött tejből, mennyit a tengeridarából? naponta és fejenként? B. J.

Felelet.

Köszenek kalóriája. (Felelet a 345. sz. kérdésre.) A köszén kalóriájának meghatározása bizonyára döntő befolyással van annak értékére, illetőleg árára. A szóban forgó: Charlotten Grube, Myslovitz Oberbau, Myslovitz-Tiefbau, Max, Karoline, Emmanuels-segeni és Brade köszeneknek (a melyek bizonyára porosz köszenek) a kalóriáját mi meghatározni nem tudjuk és az erre vonatkozó adatok nem is állanak rendelkezésünkre. Éppen azért azt ajánljuk, hogy a kérdéstevő forduljon azon kereskedőkhöz illetőleg ügynökökhöz, akiknél a megrendelést tette és kérje betőlük a megnevezett szénfélések kalóriájának hiteles bizonylatát, amelyet ők kötelesek mindenkoron a vevő rendelkezésére bocsájtani; ebből azután megszeresheti magának az árkombinációkra vonatkozó legszükségesebb adatokat. Nem lesz érdektelen a hazai köszenekről egy kis kalóriát illető statisztikai adattal szolgálmi azon célból, hogy majd összehasonlítást lebessen tenni a magyar és porosz köszenek kalóriája között. A magyar barna szén kalóriája 2500-tól 7100-ig terjed.

A fekete...
gek között...
Pées...
6907. Pées...
(ez a leg...
Steierlak...
megye) 8...
kező szilé...
Szilézia O...

Burg...
(Felelet a...
vidékein g...
termesztet...
ron akár...
követnek...
sok részle...
föliletesen...
némelyek...
szerű ásof...
egyszerűbi...
szükségsze...
széles és...
árok két v...
kérrel vé...
kint berak...
juk s kellő...
kerék is e...
rakhatjuk...
most kevés...
tag földrét...
másnak le...
leg kiszoru...
olesóságba...
vés dolgo...
fontos, me...
halmozva...

Körül...
pel fölszél...
jük be, sőt...
igly elszív...
ellenben a...
besavanyít...
hogy ez la...
alkalmazha...
tunk be.

A bes...
tán sok táp...
nagyon vál...
tottuk ki a...
vizet tartal...
rendszerint...
nyers, mer...
ez ne ta...
az imént le...
járást ne k...
ban meg v...
kell válnia...
olesón ter...
mennyiség...
még, hogy...
ges, sőt s...
rétegezni...
burgonya k...
zott zöld s...
bevermelni...
teségeket...
állanak.

A b...
megegyezik...
kevesebb b...
amennyit...
jük így...
ezért csak...
besavanyít...
a burgonyá...
naponkint...
tehető 100...
sokkal több

Szalona...
tása. (Fele...
zett tábla...
alkalmas...
helyen jé...
szalonnát...
rajta egy v...

A fekete szenek kalóriája az egyes szénfeleségek között így váltakozik:

Pécsi I. osztály 7800. Pécsi II. osztály 6907. Pécsi III. osztály 6665. Resicza 8215 (ez a legmagasabb a magyarországiak között). Steierlak 7630. Szabolcsi 7667. Vasas (Baranya megye) 8158. Ezekkel szemben állanak a következő sziléziai kőszenek: Szilézia Karwin 7073. Szilézia Osztraui 7910.

Burgonya besavanyítása nyári etetésre. (Felelet a 346. kérdésre.) Németország homokos vidékein gyakran savanyítják be a takarmányul természetű burgonya azon részét, melyet nyáron akarnak etetni s itt különféle eljárásokat követnek, nevezetesen némelyek gőzölve, mások reszelve, s ismét mások alaposan vagy csak fölületesen aprítva vermelik azt be, továbbá némelyek kifalazott, mások pedig csak egyszerű ázott verembe rakják a burgonyát. Legegyszerűbb eljárás az, ha dombos helyen szükség szerinti hosszúságban mintegy 2 m. széles és 2—3 m. mély árkot ásatunk, s ha az árok két végét lejtőre készítettük, hogy szekérral végigjárassunk benne s most rétegenként berakva a burgonyát s késekkel aprítjuk s kellően letiportatjuk, mit részben a szekerek is eszközölnek. Így a föld színe fölé is rakhatjuk a burgonyát addig, amíg megáll, s most kevés polyvával s azután $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ m. vastag földréteggel takarjuk le, hogy állandó nyomásnak legyen kitéve, s hogy a levegő lehetőleg kiszoruljon belőle. Ennek az eljárásnak az előségében s abban rejlik az előnye, hogy kevés dolgot ad, mi burgonyaszedéskor azért fontos, mert akkor munkával ugyanis el vagyunk halmozva.

Körülményesebb az, ha a burgonyát géppel fölszeletelve, reszelve vagy gőzölve vermeljük be, sőt a reszelés nem is ajánlható, mert így elszívargás által is veszünk tápanyagokat; ellenben a burgonyának gőzölt állapotban való besavanyítása kétségtelenül a legjobb, csak hogy ez lassan megy, s ezért főleg csak akkor alkalmazható, ha kevés burgonyát savanyítunk be.

A besavanyított burgonyában erjedés folytán sok tápanyag vesz el, de a veszteségek nagyon változók aszerint, hogy mennyire szorítottuk ki a veremből a levegőt s hogy mennyi vizet tartalmaz a burgonya. A gőzölt burgonya rendszerint kevesebbet veszít értékeiből mint a nyers, mert tiprás közben jobban tömörül, de ez ne tartóztasson minket vissza attól, hogy az inént leírt legegyszerűbb besavanyítási eljárást ne kísérsük meg, mert ha Németországban meg vannak vele elégedve, nálunk is be kell válnia azon esetekben, ha a burgonyát olesón természetű, nyári etetésre nagyobb mennyiségben akarjuk használni. Megemlítjük még, hogy szecskát, vagy polyvát nem szükséges, sőt szecskát nem is jó a burgonya közé rétegezni, mert utóbbival sok levegő marad a burgonya között. Ellenben a burgonya szecskázott zöld szárát czélszerű a gumóval rétegezve bevermelni, miáltal némileg pótoljuk azon veszteségeket, melyek az erjedő burgonyában beállanak.

A besavanyított burgonya hizlalóhatása megegyezik a nyers burgonyáéval, de miután kevesebb burgonya kerül ki a veremből, mint amennyit beletartunk, kevésbé jól értékesítjük így, mint ha közönségesen tartjuk el s ezért csakis a nyáron etetendő burgonyának besavanyítását ajánlhatjuk, mert nyárra bajos a burgonyát másképp eltenni. A hizomartával naponként etethető mennyiség mintegy 40 kg.-ra tehető 1000 kg. élősúly után, de rövid ideig sokkal többet is képesek az állatok enni.

Cselkó.

Szalonna beszerzése, készítése, eltar-tása. (Felelet a 347. sz. kérdésre.) Az ugynevezett tábla-szalonnának elkészítése télen erre alkalmas helyiségben, nyáron pedig hűvös helyen jégen történik oly módon, hogy a szalonnát sóval bedörzsölik mindaddig, míg rajta egy vékony réteg só nem marad. Ilyen

bedörzsölt állapotban marad a szalonna vastagságához képest, 10—14 napig, hogy a só jól átjárja. Ezután lehet és a kereskedelemben szokás is a szalonnát máglyákba rakni, a mikor is újból majdnem kisujnyi vastagságban sóval lesz behintve, hogy megnyálkásodásnak és megromlásnak ne legyen kitéve. Ilyen állapotban kerül a szalonna forgalomba és itt bizonyos szokványok vannak érvényben az eladásnál. Kereskedelmi uzus szerint minden egyes tábla az átvételnél lemérés előtt háromszor lesz valamely kemény tárgyhoz odaütve, hogy a rajta levő só róla leperegjen; ami háromszori odaütés után a szalonnán marad, azt a vevő köteles szalonnasúlyban elfogadni.

A szalonna minőségét tekintve 3 osztályt különböztetnek meg a kereskedelemben: 3., 4. és 5. darabos szalonnát, ami azt jelenti, hogy van szalonna, a melyből 3, van a melyből 4 és van a melyből 5 darab nyom legalább 100 kgmot. Természetes, hogy az 5 darabos mint legsilányabb minőségű a legolcsóbb. A csomagolás kisebb mennyiségűnél ládákból szokott történni, nagyobb mennyiségűnél szabadon a vasuti kocsiiban gyékényre rakva. A szalonnának jó minőségben való megérkezéseért mindig a feladó felelős. A szalonnánál előfordulható hibák csak vagy megromlás vagy véraláfutás lehetnek; mindkét esetben a szállító vonható felelősségre, a mennyiben úgy a véraláfutás, mint a megromlottság — ha tényleg meg van — a szalonna nem egykönnyen romló természeténél fogva, már a feladásnál is meg volt. A szalonna tulságos nedvessége, a tulságos sózásnak, illetőleg a só le nem ütésének a következménye, de tudva levődolog, hogy a szalonna rendes sózás esetén is nedves időben vagy nedves helyen bizonyos mértékig vizet ereszt, tehát annak a megítéléséhez, hogy ezen nedvesség normális vagy túlnagy, már bizonyos szakértelem kell; éppen azért csak szakértők által eldönthető kérdést képez az, hogy az esetleges nedvességnek konstatált foka jogcím-e az átvétel megtagadására vagy kárterítés követelésére, vagy sem? A nedvesség azonban eltüntethető a szalonna-tábláknak szabad levegőre való egyenkénti kifüggesztése és az említett sólütés által, de azt a kereskedők nem igen teszik meg, mert mindkét esetben sokat veszít súlyából a szalonna.

Sertéshizlalás lefőlözött tejjel. (Felelet a 348. sz. kérdésre.) Tíz koronás tengeriár mellett rendszerint elég drágán fizetjük a sertéshizlalás által értékesítendő lefőlözött tejet akkor, ha annak literje 3 fillérbe kerül, mit elméleti fejtegetésekkel, de a tapasztalásból merített adatokkal is tudunk bizonyítani. Nevezetesen elméletileg véve átlag foglaltatik százalék:

	a tengeri- ben	a lefőlözött tejjben
fehérje	8.4	3.5
zsír	4.8	0.2
szénhidrát	60.6	5.0
tápegység	100.2	16.1

A tápegységet úgy számítottuk, hogy a fehérjét és zsírt hárommal szoroztuk és a szénhidráttal adtuk össze. E szerint tehát 1 kg. tengerivel 6.2 kg. lef. tej tekinthető, vagyis 10 koronás tengeriár mellett 1.63 fillért ér 1 kg. lef. tej.

Ami pedig a tapasztalást illeti, Amerikában úgy találták, hogy azon esetben, ha 100 kg. élősúlyra 3—5 kg. lef. tejjel nem etetünk többet, 6.65 kg. lef. tej képes akkora hizlaló hatást kifejteni, mint 1 kg. dara, vagyis hogy akkor a lef. tej kg.-ja 1.50 fillért ér, ellenben ha több lef. tejet etetünk, csekélyebb a hizlaló hatása. Németországban, ahol sokkal több lef. tejet adnak a sertésnek, csakugyan azt találták, hogy 1 kg. tengerivel 7.96 kg. lef. tej egyenértékű, vagyis hogy 10 koronás tengeriár mellett csak 1.25 fillért ér a lef. tej kg.-ja.

A jelen esetben azonban a lef. tejnek nem kg.-ja, hanem literje kerül 3 fillérbe s miután a lef. tej literje mintegy 5%-al több, mint

a kg.-ja, föntebbi számainkat következőkép kell módosítanunk. Ugyanis 10 koronás tengeriár mellett a lef. tej literje ér:

elméleti alapon	1.71 fillért
az amerikai kísérletek szerint	1.52
a német	1.31

Ha tehát azt óhajtjuk, hogy az 1.5 fillérért vásárolt lef. tej úgy értékesüljön mint a 10 koronás tengeri, akkor 100 kg. élősúlyra leg-följebb 3—5 kg. lef. tejet szabad a sertéseknek adni, s a lef. tejen kívül annyi tengeri-darát etetünk meg, amennyit a sertések józúen meg tudnak enni. Rendszerint 5 kg. lef. tejet és 2.75—3.25 kg. tengeridarát képesek a már 3 hónap óta hizlatt sertések 100 kg. élősúlyra naponta fogyasztani. E tárgyról többet is lehet a „Köztelek” múlt évfolyamának 872. és 985. lapjain olvasni. Cselkó.

A miskolci IX. évi gyapju-vásárról.

A miskolci hitelintézet az 1892-ik évben felállított közraktáraiban 1893-ban kezdte gyapju-vásárainak rendezését 89,356 kg. beraktározott gyapjuval. Ezen vásárokat azóta kisebb-nagyobb sikerrel évről-évre megtartotta. A felhozott legkisebb gyapjumennyiség (54,238 kg.) 1896-ra esik, a legnagyobb az idei — június 18. és 19-én tartott vásárra, mely az eddig felhozott legnagyobb mennyiséget (1897-ben 160,034 kg.-ot) tetemesen felülmulta. Rendelkezésre állott ugyanis 3,274 zsák 202,465.5 kg. háton mosott, illetve usztatott és 305 zsák, illetve 33,109 kg. zsirban nyírt gyapju, összesen tehát 3,579 zsák, illetve 235,574.5 kg. nyers súly gyapju. A felhozott gyapjak tulnyomólag B és C minőségű fésűs gyapjak voltak. Az összkészletből 365 zsák kétnyiretű, 8 zsák pedig bárán-gyapju volt. A kétnyiretű gyapjak közül egy miskolci kereskedő maga 92 zsák mátravidéki, 36 zsák losoncvidéki és 66 zsák tavalyi mező-esáthi gyapjut kínált. A többi kétnyiretű leginkább csak kiscsárdák néhány zsákból álló árujából került ki, csak egy gömőri gazda, Fáy Árpád hozott ajnácskői és jánosdi gazdaságaiából 21 zsák kétnyiretű gyapjut, amelynek métermáz-szájáért Hellmann iglauri czég 207 koronát fizetett, holott fésűs gyapját 225 koronával vásárolta meg, a mi újabb adat amellel, hogy nagyon idején való lenne, ha intelligensebb gazdáink a gyapjunak évente kétszer való nyírásával szakítanának, mert ezen minőségnek piacza mindinkább szűkebb térre szorul.

Azt, hogy Miskolc a zsirban nyírt gyapjunak nem piacza, illusztrálta úgy az aránylag csekély felhozatal, mint a kevés érdeklődés, mely a zsirban nyírt gyapju iránt nyilvánult, jóllehet kiválóbb minőségben is képviselve volt. A tarna-örsi uradalom 70 zsákját Weisz Zsigmond és társa budapesti czég vásárolta 164 koronájával métermáz-száját.

Zsirban nyírt gyapjakat küldtek még: Goszlonyi Kálmán Boczonád (53 zsák), Schwarz Jakab Nyir-Vaja (51 zsák), Melzer Gyula Sajó-Örös (45 zsák), Sturmán Lénárd Csernely (33 zsák), Lichtenstein József Homrogd (26 zsák), Wessely Károly lovag Szilvás (11 zsák), Körössy Dániel Szalonta (10 zsák), Odessalchy Gyuláné herezegné Sajó-Vámos (4 zsák), Klein Zsigmond Tisza-Füred (2 zsák).

Ami a mosott gyapjakat illeti, azok között egyes igen jól kezelt tételeken kívül az idén is akadtak hiányosan mosott, részben még nedves gyapjak, valamint a raktározás viszony-társágain átment tavalyi áru. A vásárnak nagyobb vidékre való kiterjesztése sem mutatkozott minden esetben szerencsésnek, mert egyfelől nyiri, vagy bihari gyapjakat Miskolcra nem keresnek, másfelől az ily áru kínálatában kevés a köszönet, mint pl. a Mandel Mór-féle nyir-bátori, vagy Weinberger Sándor balkányi gyapjuiban.

Bár a vevők a mostani kedvezőtlen konjunkturának megfelelően tartózkodó állást foglaltak el, ezen vásár is újabb bizonyítást szolgáltatott annak, hogy a budapesti közvetítő kereskedést nem nélkülözhetik az itteni főkontingenst fevő borsodmegyei és zempléni gyapjuk, amelyek a katonapostó-gyapju típusának kiválóképpen megfelelnek.

A jobb minőségű, első kézbeli gyapjak elég tisztességes áron keltek el; így *Gröber József* nek az itteni vásár piéce de resisétence-t alkotó margitai és császtai 97 zsákból álló tétele métermázsánként 250 koronán értékesült. Kielégítő áron kelt *Kohn Gábor* püspöki-gilváci 92 zsákból és *Kesztenbaum Miksa* 9 zsákból álló körömi gyapja, 235.7 koronán métermázsánként (66 frton bécsi mázsánként), *Lapthay Béla* tiszta-kerecsenyi 12 zsák gyapjának métermázsája 228.56 koronán talált vevőt. *Lichtschein Sámuel* 68 zsák tiszta-luczi, *Hejgyi Zsigmond* 10 zsák léhi, *Horváth Bertalan* 13 zsák szederkényi, *Fáy Árpád* 12 zsák járosdi, *Czibur Pál* 16 zsák feleddi, *Lichtschein* testvérek 38 zsák sajó-kazinczi gyapja métermázsánként 225 koronán (bécsi mázsája 65 frton) cserélt gazdát.

Klein Dezső bazsi-pusztai 23 zsákja, *Kőzán Miklós* tiszta-szadai 18 zsákja, *Czinczár József* aszalói 20 zsákja, *Stein* testvérek iszaladányi és emödi 145 zsákja. *Klein Dezső* telektagi 15 zsák gyapjának métermázsája 221.42 koronán (bécsi mázsája 62 frton) kelt el. *Kohn Miksa* görömbölyi 23 zsák gyapját métermázsánként 217.84 koronán vették; míg *Mészner László* hajdu-bábai 15 zsákja, *Schwarz* és *Hartman* lászói 22 zsákja, *Austerlitz Aladár* tiszta-polgári 15 zsákja, *Klimó Sándor* sztárnyai 13 zsákja, *Buchhalter Bernát* pusztaszarabzói 20 zsákja, *Karácsony József* tiszta-keszi 21 zsákja, *Groszman Ferencz* f. ábrányi 21 zsákja métermázsánként 214.28 koronán (bécsi mázsánként 60 frton) cseréltek gazdát.

Nagyobb számú tételek, melyek közül felémeltendő az Eger-Lövöböl, Poroszlóról Eisebb gazdaktól, Tiszta-Dadáról, T. Füredről és Fancsalról beküldött gyapjak métermázsánként 207 koronán (bécsi mázsája 58 frton) keltek el. A hajdu-nánási és bősörményi gyapjak métermázsánként 180 koronán értékesültek. Ennél alacsonyabb áron csak egyes többé-kevésbé hiányos, kisebb mennyiségű álló tételek keltek.

A vevők között az itt rendszeresen megjelenni szokott budapesti czégekön kívül több vidéki gyapjukereskedő is élénkbb részt vett, azonkívül osztrák gyárosok részére is vásároltak jägerndorf, iglani és bielitzi bevásárlók több tételt.

Nem hagyhatom felemlítés nélkül, hogy a hitelintézetek minden erőlködése mellett sem sikerült a bevásárlókat arra bírni, hogy a kötekeket métermázsákban és koronákban tegyék meg, mert ezek most is rendületlenül a bécsi mazsa és frt mellett maradtak meg. De azért mégis csak a gazdaközönségről mondják, hogy konzervatív szellemű!

Dr. Rodiczky Jenő.

A „Megrendelések gyűjtéséről” szóló törvényzikk módosítása.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a megrendelések gyűjtéséről szóló (1884: XVII. t.-cz. 50. §.) törvényes rendelkezések módosítását tárgyzó 1900: XXV t.-cziknek végrehajtásáról és életheleptetéséről május hó 10-én kelt rendeletével intézkedett.

Mint hogy a törvényzikk gazdáinkat is érdekli, jónak véljük a szükséges tudnivalókat a következőkben adni.

A megrendelés-gyűjtés szabadsága lehetővé tette azt, hogy a fővárosi, de különösen a külföldi nagyipar, a gyengébb vidéki ipar és kereskedelem nevezetesen kárával a maga előnyeit biztosítsa; a korlátlan iparszabadság tehát a vidéki ipart fejlődésében megbénította; de az

iparnak illetően szabad versengése mellett lehetővé vált az is, hogy a versenyzés érdekeitől is sarkalt élelmességből eredő üzleti fogások, különösen pedig az utazó ügynökök működése az üzleti tisztesség szempontjából sok panasz is merült fel; a vevőközönség sok esetben károsodott a tisztességes kereskedő pedig ezen a réven forgalmából szintén sokat veszített.

A kormány tehát szükségét látta annak, hogy törvényes rendelkezéssel szabályozza, illetve módosítsa a megrendelések gyűjtését, megszorítsa az utazó ügynökök által leginkább terjesztett külföldi gyártmányok beözönlését, lehetőleg korlátozza az utaztatást és az utaztatásból eredő költségeknek a vevőre való áthárítását.

De habár illetően módon sok kapcsolatos érdeket megvéd a módosító törvényzikk, szabadon hagyja a megrendelés-gyűjtést olyanoknál, kik üzletkörükben az illető áru eladásával vagy felhasználásával foglalkoznak; így szabadon hagyja a gyáros megrendelésgyűjtési tevékenységét a kereskedőnél, a gyárosnak és nagykereskedőnek tevékenységét a kiskereskedőnél, sőt lehetővé teszi kivételesen azt is, hogy a kereskedő vagy iparos a telephelyén kívül lakó fogyasztót is felkereshesse megrendelés felvételre végett, ha erre előzetes írásbeli felhívást kapott.

Az 1900: XXV. t.-cz. 1. §-a hatályon kívül helyezi az 1884: XVII. t.-cz. 50. §-ában megállapított azt a jogosultságot az iparosnak, hogy saját vagy mások készítményeire saját lakhelyén kívül bárhol minták előmutatásával megrendeléseket gyűjthet vagy gyűjtethet. E helyett elrendeli a törvény, hogy belföldi vagy külföldi iparos vagy kereskedő *lakhelyén kívül* mintával vagy minta előmutatása nélkül a megrendelés felvételre végett csak oly iparost vagy kereskedőt kereshet fel, aki az illető áru eladásával vagy felhasználásával foglalkozik. Ugyanez áll a kereskedő vagy iparos megbízottjáról akkor is, ha ez másutt letelepedett (helyi ügynök) valamint áll a vásárlatókatokra nézve a vásár helyéről.

A 3-ik §. szerint azonban megrendelések gyűjtése végett az áruk eladásával vagy felhasználásával foglalkozó kereskedőn vagy iparoson kívül felkereshető az a földbirtokos is, aki a gazdasága körében ipari vagy gyári vállalatot tart fenn (malom, szeszgyár, keményítőgyár, sajt-, vajkészítőtelep stb.) amennyiben a megrendelés a. illető ipari vagy gyári vállalat körében eladható vagy felhasználható árua vonatkozásban.

A 4. §. szerint a megrendelés felvételére nézve intézendő írásbeli meghívás alapján történt megrendelésnek határozottan megjelölt árura vagy munkára kell irányulniak lennie, a megrendelő önkéntes, szabad elhatározáson alapulnia és a kereskedőhöz vagy iparoshoz már előbb intézettek lennie, semmint a megbízott a megrendelőnél a megrendelés átvétele végett jelentkeznek.

Nincs tehát megengedve a megrendelés átvétele oly megkeverés alapján, amely határozatlan, általános avagy néhan égszser s mindenkorra szóló megrendelési felhívást tartalmaz, melyeket a kereskedő vagy iparos tömegesen küld a feleknek kitöltés vagy pusztán aláírás és visszaküldés végett, vagy, amelyek nem közvetlenül a kereskedőhöz, vagy iparoshoz, hanem annak csak megbízottjához ennek eljárása közben intézettek.

A 6-ik §-ban a törvény megszorító intézkedése alól kivételnek a *nagyobb* gazdasági gépek. Ellenben az u. n. kisebb gazdasági gépekkel a megrendeléseket továbbra sem szabad gyűjteni.

Eddig a törvény, amely ezévi július hó 1-én lép hatályba.

Cséplőgépekre, mozdonyokra, lokomoblokra gőzekékre, vetőgépekre és aratógépekre a megrendelés gyűjtése tehát nem tilalmaztatik, de korlátoztatik, amennyiben ezen nagyobb gazdasági gépekre vonatkozó megrendelés vagy

szerződési okirat a községi előjárásnak minden esetben bemutatandó és ez okirat az előjárás által hitelesítendő.

Hogy a törvénynek a hazai ipari termékek terjesztésének elősegítésére irányuló üdvös célzata minél jobban érvényesülhessen, szükséges, hogy a gazdasági élet minden tényezője ne csak vallja, de magáévá is tegye azt a törekvést, amelyet e törvény is elősegíteni kíván: a magyar iparnak pártolását és hozzájárulását annak felvirágoztatására. Z. I.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Vereink Amerikában.	999
A vízutak kérdése.	1000
A miskolci IX. évi gyapjuvásárról.	1005
A „Megrendelések gyűjtéséről” szóló törvényzikk módosítása.	1006
Állattenyésztés.	
Magyar vagy nyugati ökröt használjunk-e?	1001
Dohánytermesztés.	
A párisi kiállítás dohányai és dohánygyártmányai.	1001
Állategészségügy.	
Csikók patáinak ápolásáról.	1002
Üzenetan.	
Mezőgazdasági üzemek jövedelmezősége Ausztriában és Németországban.	1003
Levélszekerény.	1004
Vegyések.	1006
Kereskedelem, tőzsde.	1009
Szerkesztői üzenetek.	1010

Kitüntetés. Ó felsége a király *Fülep* Jónás pozsonyi ügyvéd és az ottani szőlőművesek egyesülete elnökének a szőlőművelés terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter a m. kir. földtani intézethez dr. *Pálffy Mór* I. oszt. geológust osztálygeológussá, *Timkó Imre* II. oszt. geológust pedig I. oszt. geológussá nevezte ki.

Halálozás. *Mátyássy Kálmán* az Első hazai takarékpénztár tisztviselője f. hó 17-én élete 43. évében Alsó-Dabason elhunyt. — *Halvany-Deutsch* Emma asszony e hó 19-én élete 42. évében rövid szenvedés után elhunyt.

Az OMGE. tanácsulése. Az OMGE. tanácsa gróf Desseffy Aurél elnöke alatt június 18-án tartott ülésében foglalkozott az Aradmegyei gazdasági egyesületnek a borfogyasztási adó leszállítására vonatkozó, a pénzügyminiszterhez intézett memorandumával. A felterjesztést a közgazdasági szakosztályhoz utalták érdemleges tárgyalás végett. A serfőzők egyesületének átiratát, melyben a komlókiállítás megtartását szívesen látják s a kiállítás juryjébe két egyesületi tagot delegálnak s díjakra 100 aranyforintot ajánlanak fel, a tanács köszönettel tudomásul vette. A MÁV. az Istvántelek árát már befizette. A folyó évben kilátásba helyezett nagymérvű szalmakivétel szempontjából, miután Németországban a rossz termés folytán előreláthatólag nagy szalma-szükséglet fog előállni, s elhatározták, hogy az OMGE. egyenes összeköttetésbe lép a német „Bund der Landwirthe”-val, amelyre nézve a Bundtól már felhívás is érkezett az egyesülethez. Az ülés további folyamán a Fejérvármegyei gazdasági egyesületnek az önálló vámterület dolgában történt állásfoglalásával foglalkoztak. A Fejérvármegyei gazdasági egyesület ugyanis néhány tagja által tett előterjesztése alapján a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének múlt évi nagygyűlésén a közös vámterület fentartása mellett hozott állásfoglalásával szemben bizonyos éllel az önálló vámterület létesítését, mint a magyar mezőgazdasági érdekeknek egyedül megfelelőt mondotta ki s felhívta az összes egyesületeket, hogy ezen állásfoglalást támogassák. Az OMGE. tanácsa a határozatban foglalt tendenzia ellen tiltakozását fejezte ki; mert mint minden egyesületnek,

ugy a fejérságában al mint a szvármegyei mikor ezer 42 egyesült, nem sem próbá gazdatársá és magát, tuinyomó felerőszake

A Ga desét mind nem mind felvételt s az utóbbi alkalmából léseknél a becslések földbirtok hivatást az tisztet elv adandó es szakbizott. *Benedikty* megye) B Csicsó-Ker Gyula ho (Esztergon Magyar-U földbirtok földbirtok Imre jösz körut 53. pest, V. OMGE. tit földbirtok

Ser gróf fiumo rangu és hogy egy megvitass sertéshus nagy siker Magyar tani, a városait, kalmassabb angol ten elhatározott merítő ad tanácskoz bizottság vágóhidat

X. **1901-ben** ügyi min is megta kiállítás e Mint az kiállítás kincstár számu beszeresi tulajdono kesithetn is a cs. osztálya grammok hivatal (czimzés Wien I. tésék is

Ga megyei g fejlődő, ló- és 16-án le **Urban** Iv állatkiáll szép küld A kiállítás rozata é társasab ispán le

ugy a fejemegyeinek is módjában és szabadságában állott véleményét úgy a kormánynak, mint a szövetségnek nyilvánítani és a Fejérvármegyei gazdasági egyesület ezt annak idején, mikor ezen kérdés a szövetségi nagygyűlésen 42 egyesület képviselői jelenlétében tárgyalta, nem tette, véleményét érvényesíteni meg sem próbálta, hanem most utólag igyekszik a gazdatiszadalom kebelében ellentéteket szítani és magát, szemben a gazdasági egyesületek túlnyomó többségével, egyedüli tekintélynek felerősöskölni.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete működését mindjában kiterjesztendő, a vidék majdnem minden pontján megkezdte a biztosítások felvételét s a bebiztosítottak kárbeesését, amely az utóbbi idők viharos jégverése s egyéb károk alkalmából mintegy aktuálissá vált. A kárbeeséseknél a Gazdák Biztosító Szövetkezete a kárbeesések ellenőrzésére az ország tekintélyes földbirtokosai és szakembereihez intézett felhívást az iránt, hogy a szakbizottsági elnöki tisztelet elvállalják, amelyeket az illető gazdák adandó eset alkalmával igénybe vehetnek. A szakbizottsági elnöki tisztelet eddig elvállalták: *Benedikty Lajos* földbirtokos Guraszáda (Hunyadmegye), *Betegh Imre* földbirtokos Felőr, u. p. Csicsó-Keresztur (Szolnok-Dobokamegye), *Czobor Gyula* hercegprímási jószágigazgató Bajcs (Esztergommege), *Ferenczy Lajos* földbirtokos Magyar-Ujfalu (Kolozsmegye), *Jekelfalussy Andor* földbirtokos Miskolcz, rátonyi *Reusz Henrik* földbirtokos Tápió-Sáp (Pestm.), *Rothmayer Imre* jószágigazgató Budapest, VII. Erzsébetkörút 53., *Székes István* jószágigazgató Budapest, V. Vécsey-utca 5. II/b), *Szilassy Zoltán* OMGE. titkár, Budapest Köztelek, *Zalesky Jenő* földbirtokos Budapest, József tér 12. sz.

Sertéskiviteli vágóhid. *Szapáry László* gróf fumei kormányzó budapesti lakásán főrangú és gazdaközönség jött össze a minap, hogy egy nagyfontosságú közgazdasági tervet megvitasson. A külföldön és főleg Dániában a sertéshus értékesítésére szövetkezeti alapon nagy sikerrel működő sertésvágóhidak mintájára Magyar kiviteli sertésvágóhidat akarnak létesíteni, a mely Fiumén át a külföld nagyobb városait, főleg pedig Londont ellátna a legalkalmasabb és legnagyobb keresletnek örvendő angol tenyésztési sertésáruval. Az értekezlet elhatározta, hogy a szükséges részletes és kimerítő adatokat beszerzi, a mely után újabb tanácskozásra gyűlnek össze, a mikor állandó bizottság is alakul megalapítani a sertésvágóhidat.

X. nemzetközi emlékiállítás Bécsben 1901-ben. Az osztrák cs. és kir. földművelésiügyi miniszterium kezdeményezésére az idén is megtartatik a bécsi nemzetközi emlékiállítás és pedig f. e. október hó 12-14-én. Mint az előző években, úgy az idén is ezen kiállítás alkalmával fogja az osztrák államkincstár az eddig még nem határozott számú pótfedező méneket az 1902-i időnyre beszerezni. Aikalom kínálkozik tehát a menőtulajdonosoknak eladó menjeiket jó áron értékesíthetni. A rendezést és ügyvezetést az idén is a cs. és kir. bécsi gazdasági egyesület szakosztálya vállalta el. A már megjelent programokkal és minden utbaigazítással a titkári hivatal (Bécs, I. Schaulergasse 6. sz.) szolgál, (címzés: Löbl. Secretariat der VI. Section, Wien I. Schaulergasse No 6), hová a bejelentések is küldendők. *K. b.*

Gazdák ünnepe Pécskán. Az Aradvármegyei gazdasági egyesület a vármegye szépen fejlődő, élénk gazdaközpontján Pécskán sikerült ló- és szarvasmarhakiállítást rendezett e hó 16-án lelkes ünnepek keretében, amelyeken *Urban Iván* a megye főispánja is részt vett. Az állatkiállításon mintegy száz darab ló s igen sok szép különféle fajtájú szarvasmarha volt kiállítva. A kiállítás megnyitása, megtekintése, a jury határozata és a díjak kiosztása után, a kiállítást társasbéd követte, amelyen *Urban Iván* főispán lelkes felköszöntő keretében a magyar

közgazdaság munkásait éltette. Ugyanaz nap délután tartatott meg az Aradmegyei létesítendő tejszövetkezetek ügyében egybehívott értekezlet a főispán elnöklété alatt, amelyen *Sierbán János* orsz. tejszövetkezeti felügyelő nagy figyelem között tartotta érdekes előadását a tejszövetkezetekről, kifejtve azok hasznát, előnyeit. Az értekezlet azt a határozatot mondta ki, hogy üdvösnek és szükségesnek tartja a községenként létesítendő tejszövetkezetet s azok részére Aradon egy vajtermelési központnak létesítését; minek keresztülvételével az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület bizatik meg.

Tavaszi gyümölcskiállítás Gyöngyösön. A Hevesmegyei gazdasági egyesület a földművelésiügyi miniszter támogatása mellett f. évi június 29. és 30-án Gyöngyösön tavaszi gyümölcskiállítást rendez, amelynek tárgyát képezik: friss gyümölcs, gyümölcskonzerv és aszalványok, ezukozott és befőtt gyümölcs, gyümölcsessz és bor, friss zöldség, konzervek és aszalványok, csomagolási módok és eszközök, minden a kertészet körébe vágó eszközök és szerszámok. Gyümölcsészeti és kertészeti irodalom. Bövebb felvilágosításért és bejelentési ívekért az érdeklődők a Hevesmegyei gazdasági egyesület titkárságához Gyöngyösre fordulhatnak.

Tanulók felvétele a kertészeti tanintézetbe. Ez év szeptember közepén nyílik meg ismét a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet kertészkepző hároméves tanfolyama, melynek az a célja, hogy a kertészet összes ágaiban, tehát a dísz- és tájkertészetben, valamint a gyümölcstermelésben és szőlőművelésben, nemkülönben a zöldségtermesztésben és hajtásban, végül pedig a gyümölcs és zöldség feldolgozásában is elméletileg és gyakorlatilag egyaránt képzett kertészeket és szaktanítókat neveljen. Erre a tanfolyamra (mely egyébiránt a katonai egyéves önkéntes szolgálat tekintetében is egyenlő jogu a hazai főgimnáziumokkal és főreáliskolákkal) csakis olyan ifjakat vesznek fel, kik a középiskola negyedik osztályát sikeresen elvégezvén, két teljes esztendő kertészeti gyakorlati foglalkozásban is eltöltöttek és husz évesnél nem idősebbek. A tanfolyamra felvett tanulók az intézetben laknak és ruházat kivételével teljes ellátásban részesülnek, melyért évenként négyszáz koronát kell fizetniük. Vannak e tanfolyamon ingyenes alapítványi helyek is és pedig államiak (12), valamint városiak (pl. a székesfővárosé 4, Pozsony, Arad, Temesvár, Kassa és Kecskemét városoké); sőt egyes testületek és egyesületek is létesítenek időnkint ilyen alapítványokat, (mint pl. az Orsz. Magy. Gazdas. Egyesület). A felvétel iránt mostanában írják ki a pályázati hirdetést. A benyújtandó s kéllően bélyegezett folyamodványok (keresztlevelel, iskolai és orvosi bizonyítvánnyal, a a szülőnek, illetőleg a gyámnak beleegyező s a tanulónak saját költségen való ellátásáról szóló kötelezőnyilatkozatával, továbbá hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelve, a földművelésiügyi m. kir. miniszterhez címezendők s a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet igazgatóságához (Ménesi-ut 45., I. ker.) augusztus 1-éig küldendők be. Akik ingyenes állami alapítványi helyre folyamodnak, azok kérvényükhöz szegényeségi bizonyítványt is tartoznak hozzácsatolni. A városi és egyesületi alapítványok elnyerésére nézve kikötött külön feltételeket az illető törvényhatóságok és egyesületek az általuk kiírt pályázatban közlik.

Üszöborjú-, ló- és szarvasmarha-díjazások. A *Szolnok-Doboka-vármegyei gazdasági egyesület Deesen* a deési járás kigazdái részére 1901. évi szeptember 8-án d. e. 9 órakor, *Szamosújvárt* a szamosújvári járás kigazdái részére 1901. évi szeptember 8-án d. e. 9 órakor és *Bethlenben* a betleni járás kigazdái részére 1901. évi szeptember 22-én d. e. 9 órától kezdődőleg üsződíjazásokat rendez, a melyen a jelzett járasok bármely 50 holdnál nagyobb területen nem gazdálkodó kigazda 1 és 2 éves üszőjét mutathatja be. A díjazá-

sokra 1 éveseknél 5 díj 140 korona értékben, 2 éveseknél szintén 5 díj 200 korona értékben áll rendelkezésre. — A *Borsodmegyei Gazdasági Egyesület* f. évi június hó 23-án *Miskolczon* ló- és szarvasmarha-díjazást rendez, amelyen a vármegye minden állattenyésztő gazdája nagy- és kisbirtokosok valamint községek is részvehetnek. A díjazásra számos pénzdíj áll rendelkezésre, u. m. pénzbeli jutalmak a kigazdák és községek részére; a nagyobb tenyésztők oklevelekkel fognak jutalmaztatni.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honv. huszárezredek által végrehajtandó uszó-gyakorlatok alatt (1901. évi jul. hó 14-től 1901. évi jul. 31-ig) szükségelt és ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Termékek	Katonai átvevő állomások		
	Gyékényes	Győr	Dráva-Palkonya
Zab	321	144	160
Széna	214	98	108
Alomszaima	134	61	67
Tüzifa	8	3 ¹ / ₂	4

Szállítási módzatok, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. székesfehérvári V. honv. kerületi parancsnokság.

Terményszállítások a hadsereg részére. A folyó évi lovassági uszó-gyakorlatok alkalmával a honvédlóvasság részére 1901. július 14-től 1901. július 28-ig terjedőleg szükségelt és ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Termékek	Katonai átvevő állomás	
	Tisza-Ugh	
Zab	164	
Széna	100	
Alomszalma	50	
Tüzifa	9	

Szállítási módzatok, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. szegedi II. honvédkerületi parancsnokság.

Terményszállítások a hadsereg részére. A cs. és kir. hadseregnek az alábbi állomásokon beszállásolt osztályai részére 1901. szeptember 1-től 1902. augusztus 31-ig terjedőleg szükségelt és ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Termékek	Katonai átvevő állomások	
	Csáktornya	Ujvidék
Széna	5650	120
Alomszalma	3490	80
Ágyszalma	150	140
Tüzifa	310	250

Szállítási módzatok, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a zágrábi cs. és kir. katonai élelmezési raktár.

A bécsi állatvásár juhkereskedelme 1900-ban. Bécs juhkereskedelme nem valami nagy szabású, mivel a helyi élelmezésre juhbust nem igen használnak. A vásárra hajtott juhokat inkább a környék vásárolja. Tottek ugyan kísérleteket illetékes körök arra nézve, hogy a juhhus konzumálását előmozdítsák, de fáradozásait nem kísérte eredmény. A vásári felhajtás 1900-ban mindamellett némi emelkedést mutat 1899-hez képest. 1899-ben ugyanis 102,010 darabot hajtottak fel, 1900-ban 104,993-at, úgy, hogy a többlet 2983 darab. A felhozatal javarésze (89,830 darab) Magyarországból származott, míg az elhajtás leginkább Cseh- és Morvaországba történt. A külföldi kivitel igen alacsony számokat mutat, ami annál szomorubb, mert még nincs 15 éve, hogy magába Franciaországba másfél millió juhot exportált ki a Monarchia. Bécs 1900. évi külföldi juhkivitele egyébként így alakult: Magában Bécsben elfogyasztottak 20,559 darabot, Alsó-Ausztriába 33,170 dbot

vittek, egyéb osztrák tartományokba 34,788-at, Franciaországba 17,977 darabot, Belgiumba 3068-at, Svájcba 922-t. A juhok ára 40—54 1/2 fillér között váltakozott élősúly-kilogrammonként.

A tej refakeziája. A földmívelési miniszter értesítette a Vasvármegyei gazdasági egyesületet, hogy közbenjárására a kereskedelmi miniszter megengedte, hogy oly viszonylatokban, melyekben a vajtermelő központhoz irányított tejszinküldemények szállítása két vagy több vasuton át történik a tejszövetkezetek feladó állomásairól Veszprémbe, Dombóvárra Szabadkára és Temesvárra gyorsútként szállítandó tejküldeményekre és az üresen visszamenő használt tejes edényekre nézve, az államvasutak által kezelt illető helyi érdekű vasutakkal való forgalomban csakis a közvetlen díjtételek számíttassanak.

Szervezkedés. Több ízben adtunk hírt a Kézdi-Vásárhely és vidéke gazdasági egyesületének megalakítását célzó mozgalomról. Most mint értesülünk, az akció annyira befejezett, hogy az egyesület június hó 30-án megtartja alakuló gyűlését Kézdi-Vásárhelyen, a városház tanástermében. Az alakuló közgyűlés tárgysorozata: 1. Megnyitó, tartja: Mika Ottokár kir. aljárásbíró és okleveles gazda. 2. Elnök- és jegyzőválasztás. 3. Az Erdélyi gazdasági egyesület kiküldöttjének beszéde. 4. A gazdasági egyesület céljáról, hasznáról és működéséről, felolvas: Kiss Jenő, polgári iskolai tanár. 5. Az alapszabályok felolvasása és tárgyalása. 6. Indítványok és a tisztikarnak s az igazgató-választmánynak 5 évre való megválasztása. 7. Elnöki zárszó.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvédsapatok részére 1901. szeptember 1-től 1902. augusztus 31-ig terjedőleg szükségelt és ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Katonai átvérvő állomások

Termékek	Pozsony	Tata	Nyitra	Léva	Trencsén	Rózsahegy	Bosztortze-bánya	B-Gyarmat	Jolsva	Vác	Nyitra
Zab	9	120	—	120	—	120	—	—	120	—	—
Széna	675	100	370	100	300	100	190	100	100	—	—
Alomszalma	415	60	230	60	180	60	120	60	60	—	—
Ágyszalma	270	75	150	75	150	75	120	75	75	—	100
Tüzifa köbm.	1100	250	630	250	630	250	360	250	250	360	—

Szállítási módok, bányapénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. pozsonyi IV. honv.-ker. parancsnokság.

Mezőgazdasági kiállítás Halleban. Halleból írják a következőket: Németország hatalmas gazdasági egylete, Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft minden évben országos jellegű mezőgazdasági kiállításokat szokott rendezni és pedig váltakozva az ország más-más részében. Az idén a Saale-folyó mentén fekvő Halle városában tartották meg a kiállítást, melyet a német mezőgazdák óriási részvétele mellett nyitott meg f. hó 13-án a császár nevében Frigyes Henrik herceg. Azt a színpompát, mely ily alkalmakkor nálunk a szemét gyönyörködtetheti, nélkülözték a németek, mindazáltal imponálólag hatott nagy arányaival a megnyitáson jelen volt közönség óriási száma. A kiállítás a megnyitásra — bár megfeszített munkával — elkészült. Az idej kiállításán

különösen a gépészeti csoport rendkívül gazdag, míg az állatkiállítás aránylag kisebbszerű. A kiállítás 13-tól 18-ig vagyis 6 napig tartott s ez idő alatt számos vándorgyűlést és kirándulást rendezett a Landwirtschafts-Gesellschaft. Arról az érdeklődésről, melyet a német gazdák ezen évenként ismétlődő kiállítások iránt tanúsítanak, fogalmat nyújt az a tény, hogy a kiállítást több 100.000 ember kereste fel és tette komoly tanulmány tárgyává. A magyar kormány képviselőjében a megnyitó ünnepélyen jelen volt báró Malcomes Jeromos miniszteri tanácsos, a földmívelési miniszter berlini szaktudósítója, az OMGE.-et Jeszenszky Pál titkár, a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület Rovara Frigyes jószágigazgató és Horváth Jenő g. e. titkár képviselték. A Gazd. Egyesület Orsz. Szövetsége által rendezni szokott orsz. mezőgazdasági kiállítások méretei egészen kisebbszerűek ugyan a németek kiállításainál, de például a két év előtt Szegeden rendezett élőállatkiállítás ugy mennyiség és minőség, mint elrendezés tekintetében messze fölötte állt az itteni állatkiállításnak.

A sertés Magyarországon. Ily czímen írta s adta ki enesei Dörner Béla a földmív. m. kir. miniszteriumba beosztott kir. gazdasági intéző egy 25 évre terjedő s 38 legnagyobb-részt egyenesen ezen czélra készült fényképfelvételekkel ilusztrált munkáját, melyben a sertés tenyésztését, hizlalását, a kereskedelmet, forgalmat s a sertésbetegségeket, a sertés értékesítésének módjait tárgyalja történeti ismeretekkel, s a gyakorlati életnek megfelelően a modern elvekkel, s tapasztalatokkal kiegé-

gyenként, vagy mind a hármát egyszerre 3 fillér levélbélyeg ellenében portómentesen küldi meg az „OMGE.”

Hibakiigazítás. Lapunk 46. (jun. 15-i) számában megjelent „Beteg, száradó buza” czímű czikk 16. sorában kezdődő mondat helyesen így olvasandó: *A foltoz gabonarozsdat (a Puccinia Rubigo veru-t) látni rajta, mégpedig nemcsak a vörös nyári spóracsomók (az uredospórák), hanem már a barnás téli spóracsomók (a teleutospórák) alakjában is.*

Magyar Thomassalak. 17—20% összfosphors., ebből kb. 80% citromsavban oldható, 75% porfinom, 80 kilogrammos ingyen-zsákban legolesőbban ajánl a kartellen kívül álló Sátorgyárak központi irodája: Budapest, IX., Dandár-utca 25.

A gazdaközönségnek jól felfogott érdekében áll, hogy anyagszükségletét ott vásárolja, ahol jutányos árban, megbízható jó minőségű árut kap. — Az aratási és eséplési idény alkalmából felhívjuk olvasóink figyelmét Kramer Lipót nagykereskedő (V., Akadémia-utca 10.) hirdetésére és e czéget méltán ajánlhatjuk, mint olyat, ahol a vevő közönség mindenkör előnyös kiszolgálásban részesül.

Lapunk mai számához az általánosan előnyösen ismert Kunz Antal első morvaországi vízvezeték- és szivattyú-berendezési gyár es. és kir. udvari szállító, Mährisch Weisskirchenben prospektusa van csatolva, melyre különösen felhívjuk olvasóink figyelmét.

Uj gyorsvonati összeköttetések. Budapest—Grác és Budapest—Berlin között. F. évi május hó 1-től kezdve a következő igen jó gyorsvonatok helyeztetek forgalomba, és pedig:

Budapest—Grác között:

Budapest keleti p. u. ind.	7 óra 30 p. reg.
Győr	10 „ 20 „ d. e.
Szombathely	12 „ 42 „ d. u.
Fehring	2 „ 01 „ „
Grác déli vasut.	3 „ 46 „ „
Fehring	1 „ 15 „ „
Szombathely	3 „ 00 „ „
Győr	4 „ 31 „ „
Budapest keleti p. u. érk.	6 „ 58 „ este
	9 „ 45 „ „

E vonatok Budapest—Fehring között étköz-kocsival járnak.

Budapest—Berlin között:

Budapest nyugoti p. u. ind.	6 óra 15 p. este
Galánta	8 „ 51 „ „
Zsolna	12 „ 13 „ éjjel
Boroszló	5 „ 56 „ regg.
Berlin-Fridrichstrasse	11 „ 19 „ d. e.
Boroszló	4 „ 25 „ d. u.
Zsolna	9 „ 57 „ este
Galánta	3 „ 45 „ éjjel
Budapest nyugoti p. u. érk.	7 „ 05 „ regg.
	9 „ 45 „ d. e.

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., VI., Andrássy-ut 23. sz.

VESZ: homok (szöszös) bükkönyt (Vicia Villosa) őszi borsót, őszi bükkönyt, biborherét, tavaszi repczét, őszi repczét, (káposzta-repczét).

ennek az ára, viszonyítva a multheti árakhoz, lánáknál 3-4 korona emelkedést mutat.

Az üzlet új burgonyában kedvező lefolyást nyert; szép, egészséges rózsaburgonyáért 8.50-10.70 korona volt 100 kg.-kint és kocsirakományonként elvihető. Az eddigelé annyira kedvelt főzővaj teljesen el van hanyagolva.

Élő baromfiiban a hangulat változatosan, gyümölcs-félékben határozottan szilárd.

Eladásaink: Prima bácskai tojás 58, erdélyi 54-55 koronával kelt eredeti lánáknál.

Új rózsaburgonyáért 8.50-10.50 koronát értünk el 100 kilogrammonként és kocsirakományonként.

Özert 1.60 koronát értünk el egészben és kilogrammonként.

Élő baromfiókat elkelt rántani való csúke 1-1.30, sütni való 1.40-2.20, tyúk 2-2.40, fiatal liba 6-10 koronáért párja.

Tejtermékek közül eladtunk prima teavaját 1.30-2.10, főzővaját kifogástalan minőségben 1.50-1.60 koronáért, túrót 12-18 fillérért kilóját.

Gyümölcsből nagyobb tételekben ribizlét 24-28, epret 30-50, lágy cseresznyét 18-20 filléren helyeztünk el különként.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1901. június 21-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 191 szekér réti széna, 4 szekér muhar, 22 szekér zsupszalma, 16 szekér alomszalma, 2 takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (zaboshükköny, sarju stb.) 600 zsák szécska.

A forgalom élénk. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 380-540, muhar 580-600, zsupszalma 360-420, alomszalma 240-280, takarmányszalma 400-440, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zaboshükköny 500-500, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 420-440, szalmaszécska 400-440. Összes kocsiszám 246. Összes súly 255200 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1901. június hó 20-án. A székesfővárosi községőhid és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 814 db, eladatott — db, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai drb, eladatott — drb, növendék előborju 42 db, eladatott — drb, élő bárány — db, eladatott — db; öltött belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, bécsi öltött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, öltött bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske gödölye — drb, eladatott — drb.

A vásár kezdetben lanyha, később élénk, az árak csökkentek.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 48-80 — koronáig, kivételesen 86 — koronáig súlyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbonkint, — kor-ig, kiv. — koronáig súlyra, tirolai — koronáig kiv. — koronáig drbonkint, — koronáig kiv. — koronáig súlyra, növendék borju — koronáig, kiv. — koronáig drbkint, 40-48 koronáig, kiv. — koronáig súlyra. Öltött borju: belföldi — koronáig kiv. — koronáig súlyra, galicziai — koronáig kiv. — koronáig súlyra, tirolai — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, bécsi — koronáig kiv. — koronáig súlyra, kecske — koronáig, kiv. — koronáig páronkint, élő bárány — koronáig páronkint, öltött bárány — koronáig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmárvásár. 1901. évi június hó 20-án. (A budapesti községőhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 313 drb, egymint: jármos ökör első minőségű 30 drb, közép 104 darab, alárendelt — darab. Fejőstehen: fehér — drb, tarka 144 darab, tenyészbika — drb, tarka finó — drb, fehér — darab, jármosbivaly 12 drb, bonyhádi 23 darab, hizlalni való ökör — darab, tiszó fehér — darab.

A jármosökör vásár meglehetősen jó, fejőstehen vásár lanyha, az árak darabonként 10-20 koronával csökkentek.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör — 950 K.-ig, középmin. jármos ökör 700-840 K.-ig pár-kint, alárendelt minőségű jármos ökör — K.-ig páronkint, jármos bivaly — K. é. s. mm., — K.-ig páronkint, jobb minőségű jármos ökör — K.-ig é. s. mm.-kint, tarka bekötötti való ökör 550 — K.-ig é. s. mm. Fejőstehenekért és pedig: Fejőstehő magyar tehén — koronáig darabonként, tarka kevert származású tehén 140-210 K.-ig darabonként, bonyhádi tehén 220-300 K.-ig, kiv. — korona darabonként.

Budapesti vágómarhavásár. 1901. június 20-án. (A budapesti községőhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 2172 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 786 darab magyar és tarka ökör, 775 darab magyar és tarka tehén, 321 drb szerbiai ökör, 63 drb

szerbiai tehén, — drb boszniai ökör, — drb boszniai tehén, 120 drb bika és 107 drb bivaly.

Minőség szerint: 29 darab elsőrendű hizott, 77 drb középminőségű és 15 drb alárendelt min. bika, 376 drb elsőrendű hizott ökör, 693 drb középminőségű ökör és 86 drb alárendelt minőségű ökör; 78 darab elsőrendű hizott tehén, 709 drb középminőségű tehén, 109 darab alárendelt minőségű tehén.

A vágómarha felhajtás 291 darabbal kevesebb a mult hetinél, az irányzat mégsem élénk, minthogy a vevők a magasabb árak miatt tartózkodtak a vételtől, az árak 1 koronával métermázsánként emelkedtek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 60-68, kivételesen 71-78 — K., hizott magyar ökör középminőségű 53-58, kiv. —, alárendelt minőségű magyar ökör 48-52, — 52-, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42-64, —, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középminőségű 42-64, —, kiv. —, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 42-64, —, kiv. —, szerbiai ökör jobb minőségű 50-62, —, kiv. —, szerbiai ökör középminőségű 44-48, —, kiv. —, szerbiai ökör alárendelt minőségű —, —, kiv. —, szerbiai bika 44-62, —, kiv. —, szerbiai bivaly 34-44, —, kiv. —, magyar legelőmarha I. rendű 44-58, —, kiv. —, II. rendű —, —, kiv. — koronáig métermázsánként, élősúlyban.

Budapesti lóvásár. Bpest, 1901. június 20-án. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár forgalma közép volt.

Felhajtott összesen 744 db. Eladatott 398 drb. Jobb minőségű lovakból (hátas) 10 db, eladatott 2 db, 450-600 K.-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 4 drb, eladatott — drb, — K.-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 45 drb, eladatott 20 drb 320-380 K.-ért, igaz kocsiló (nehéz nyugoti faj) 60 drb, eladatott 44 darab 190-290 K.-ért, ponny — drb, eladatott 0 drb — koronáért. Középminőségű lovakból: nehezebb félék (fuváros ló stb.) 80 db, eladatott 35 db 140-240 K.-ért, könnyebb félék (parasztló stb.) 490 drb, eladatott 280 darab 75-120 K.-ért; alárendelt minőségű lovakból 85 drb eladatott 15 drb 22-50 K.-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 51 drb, az állattartási részére vásároltatott 4 drb, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott 1 darab, fakönyör miatt a gyepmesterhez küldetett — drb.

Kőbányai sertésvásár. 1901. évi június hó 21-én. (Első magyar sertéshizláló-részvénytársaság telefonjelentése a „Köztelek” részére.)

Az üzlet lanyha volt.

Heti állag-árak: Magyar válogatott 320-380 kilogrammos nehéz 82-84 fillér, 280-300 kilogrammos nehéz 83-85 fillér, öreg 300 kg. tuli 76-78 fillér, vidéki sertés könnyű — fillér, szerb 74-81 fillér, román — fillér, tiszta kgr. páronkint 45 kgr. életsúlylevonás és 40% engedmény szokásos. — **Eleségárak:** Tengeri (6) 11.50 korona, árpa (6) 14 — korona Kőbányán átvéve. — **Helji állomány:** június 14-én maradt 53717 darab. — **Felhajtás:** Belföldről 712 darab, Szerbiából 4045 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — darab, összesen 4757 drb. **Főösszeg:** 58474 drb. Állomány és felhajtás együtt — drb. — **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 2061 drb, belföldre Budapest környékére 1315 darab, Bécsbe 671 drb, osztrák tartományokba 558 drb, Ausztriába — drb, Német birodalomba — darab, egyéb országokba — darab, összesen 4622 drb. A szappangyárakban feldolgoztatott 3 darab, szállásokban elhullott — darab, waggonokból kirakott hulla 9 drb, borsókásnak találtatott 6 drb, összesen 15 darab. Maradt állomány 53846 darab. A részvénytársaságokban 17700 darab van elhelyezve. Az egészségügyi és tranzit szállásokban maradt június 14-én 4893 darab. — **Felhajtás:** Szerbiából 4045 drb, Romániából — drb, összesen 8938 darab. — **Elhajtás:** 3138 darab, maradt állomány 5800 darab és pedig 5800 darab szerb és — drb román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-ől máig 175 darab a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Ingtatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Június 24.	Szt-gothárdi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Schneider Charles Louis	44794
Június 24.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Hahn Jánosné	69344
Június 25.	Újpesti kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Wagner Manó	51364
Június 25.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Paksy Albert	96418
Június 25.	B-ujfalusi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Kis Mihály	188556
Június 26.	Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Ruzicska Ferenczné	64544
Június 27.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Zupka András	43243
Június 27.	Pozsonyi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Denkeő Beláné	33280

Június 27.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Révay Manó	66460
Június 28.	Hátszegi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Szűvásy Aladár	55294
Július 4.	Bpesti I-III. k. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Dubez Károly	94418
Július 4.	Bajai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Halász Adolf	88100
Július 4.	Püspökladányi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Özy. Nyáry Józsefné	316224
Július 4.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Holvéd Bezsű	110528
Július 5.	Újpesti kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Walter Károly	111150
Július 9.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Hirschstein U.	56919
Július 13.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Dobrai István	50000
Július 13.	Eperjesi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Keczkés Gyula	118000
Július 19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Hohenberg Ferencz	52624
Aug. 8.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Ruttkai Fülöp	86116
Szept. 2.	Tornaaljai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Nehrer László	118573

Szerkesztői üzenetek.

Egy felföldi gazda. Hozzánk beküldött cikkét nem közölhetjük, mert nem tartalmaz olyan új dolgot, amely aktuális voltánál vagy más tulajdonságánál fogva közölhetővé tenné.

B. J. urnak, Szászbercz. 1. Csak a gazdasági ellenőri czimét használhatja, a többi czim használatára fel nem jogosítható. 2. Igen, elhelyezhető az, aki a 25. §-ban megjelölt időben már tényleg szolgálatban van. 3. Nem.

L. J. urnak, Lelle. A kérdéses turfa-örlő-malom beszerzhető R. Delberg gépgyár-részvénytársaságban Berlin M. Chausée-strasse Nro 45. Ugyanitt mindenféle, a üzeggyár körébe vágó gépek is megrendelhetők. Tessék árjegyzéket kérni.

Sch. M. urnak, Pa. Bethlen. A felmondás feltétlenül jogos, mert a szerződés utolsó pontja a 3 havi felmondás jogát feltétlenül biztosítja a főbérlónek. Ha az eredeti bizonyítványait ki nem adja, tessék beperelni, ép úgy, mint a kert, stb. bírópótlásáért. A gazdasági szerződésből eredő vita-ügyek elbírálására a rendes bíróságok illetékesek, azért tessék a rendes bírósághoz beadni a keresetet. Ebben az esetben jó lesz ügyvédhez fordulni. Ilyen ügyekben járatos: dr. Szilárd Ferencz ügyvéd, Budapest, IX., Ferencz-körút 46. szám.

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kítő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

VÁCZI-UT 19. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

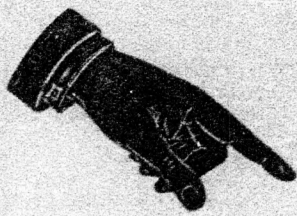
Magánjárók

(uti mozdonyok.)

Kérjék minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldetük.

GRAND PRIX

Importált eredeti
angol kosok

kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,
VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

Földbirtokosok, gazdák és raktár-
vállalatok stb. figyelmébe.

Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézmény

ajánl igen csekély kölcsön díj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezői termékek és vasúti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekérponyvákat,** miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyiszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerzhetőek be új és használt 726

telített ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, **varrás nélkül** egy darabból szöve csinvat ponyvák 10 korona, továbbá új és használt

zsákok minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utca 12.

TELEFON.
35-92.

Sürgöny-cím:
Nagel Adolf, Budapest.

Tuskevár, 1901. május hó 31-én.

Tekintetes

Oberurseli motorgyár részv.-társaság
fióküzletének

BÉCS.

VII., Lindengasse 1. szám.

Folyó hó 28-án kelt becses levelükre értesítjük, hogy az Önök által szállított 3 lóerjű „Gnom” petrolin-benzin-motort egy Umrath-féle tisztító cséplőgéppel működésbe hozva, teljesen kiprobáltuk s annak eredményeként a következőket írhatjuk.

Összehasonlítva a „Gnom” motort egy gőzgéppel annak ellenében oly nagy előnyei vannak, hogy mindenki, ki már ily motort üzemben látott, gőzgépet nem fog venni;

1. a motort petrolin-fogyasztása oly csekély, hogy óra és lóerőnként alig kerül 3—4 krajczárba, mi 10 órai munka alatt 90—1. 20 krajczárba jön.

2. Olajfogyasztása naponta alig 25 kr.

3. Kezelése gőzgéppel szemben oly mesés egyszerű, hogy igazán felülmulhatatlan, mert míg a gőzgépnél a gőz fejlesztéséhez előbb befűteni, s jó ideig várni kell míg a gép megindítható, addig a „Gnom” motor a lendkerék egyszeri megforgatása s a kompresszió emeltyű visszatolása elegendő a motor megindításához, mely alig tart egy percig, miután a motor villamos gyújtóval van ellátva.

4. A vízszállítás a motornál teljesen elesik, mert a motor hűtéséhez szükséges vízmennyiség oly csekély, hogy 30—40 liter víz egy egész napra elegendő, miután a víz, ha a gépet lehűtötte, visszafolyik az edénybe.

5. Gépész és fűtő szükségtelen, miután ezen motor engedély nélkül bárhol és bármikor felállítható, miután tüzveszély ki van zárva, s így mi a motorral még a szin alatt is dolgozhatunk, mely különösen esős időben megfizethetetlen.

6. A „Gnom” motor javítása, mely eddig nálunk még nem volt, véleményünk szerint oly csekély és egyszerű lehet, hogy azt minden lakatos könnyen elvégezheti.

Mindezek alapján a „Gnom” motort gazdatársainknak tiszta lelkiismerettel legjobban ajánlhatjuk, s a gyárnak szolid eljárásáért ugyancsak pontos kiszolgálásáért köszönetünket nyilvánítjuk s egyúttal felhatalmazzuk, hogy eme sorainkat belátásuk szerint felhasználhassák s vagyunk

4083

BORBÉLY FERENCZ kovácmester,
KOVÁCS FERENCZ gazdálkodó.

BECK és GERGELY

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-ÚT 12. SZ.

GAZDASÁGI GÉPEK

RUSTON-GŐZCSÉPLŐK

BENZIN-MOTOROK

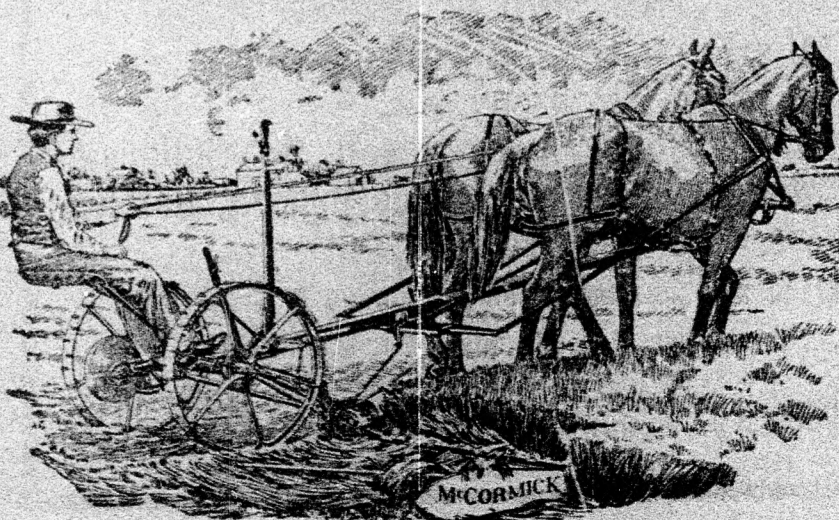
GŐZGÉPEK

GŐZEKÉK

McCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX

PARIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép

„Daisy” marokrakó aratógép

Fűkaszalógép

Szénagyűjtő gereblye és

Köszörűkészülék

Kéveköti fonál

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

Olcsó tartalékrészek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman igazgató

Budapest, V., Váci-ut 30.

A „Kévekötelé”

a 20-ik században a számító gazdának nélkülözhetetlen segédeszközévé vált, mert nemcsak olcsóbb, de még időt is takaríthatunk meg vele!

géparatás mellett, ha marokrakóval aratunk és a gabonát a **Bellán-féle kévekötelekbe** kötözzük, **32% aratási költség megtakarítás érhető el a kévekötelek-aratógép munkájával szemben**, mert a fenti kéveköteleknek használata **78%-al olcsóbb**, mint a kévekötelek-aratógéphez szükséges manilla zsineg. De nagy a megtakarítás a kézi aratásnál is, mert a **Bellán-féle kötelek 85%-al olcsóbbak** a zsuppkötőknél és **97%-al olcsóbbak** a gabonából csavart kötőknél. Csak az a gazda használ nál mai napság még zsupp vagy gabonakötőt, a ki a **Bellán-féle köteleket** nem ismeri, vagy nem számol a költségekkel. A számok ugyanis, melyek e tárgyban kiadott prospectusomban minutiosus gondtal és a gyakorlatnak is teljesen megfelelőleg állítottak össze, — fényesen bizonyítják a fentebbi állítást és kéveköteleim fölényét.

Tessék prospektust és árjegyzéket kérni.

Kimerítő árjegyzéket dohányzsineg és az összes gazdasági kötéláruról u. m. istrángok, kötőfékek, rudalókötélek, zsákok és ponyvákrol (háziipari készítményekről is)

készítséggel és ingyen küld, nagyobb megrendeléseknél jutányos ajánlatot tesz

BELLÁN MÁTYÁS
kender- és kötéláru ipartelepe **BACS-CSÉB.**

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapnató kiadónivatalunkban.

KÁDÁR GYULA szab. gyorslöhre-magfejtő-gépgyára Nagyváradon.

T. cz. Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönség és géptulajdonosok becses figyelmét felhívni a szabadalmazott **gyors löhre- és luczerna-mag eséplő és gubózó gépre**, mely nemcsak magas munkaképességű fogva mulja felül az eddig létező összes ilyenmű gépeket, hanem azon előnyénél fogva is, hogy vele a cséplés és gubózás egyszerre végezhető, de egyedül a gubózást is kitűnő sikerrel végzi.

Ezen szabadalmazott löhre- és luczerna-mag eséplő dob, mely minden eséplőgéphez alkalmazható, két részből van készítve, illetve a rászertelt csavarok segítségével két különböző hengerpalástot lehet képezni és pedig az etető nyílásnál levő hengerpalástnak nagyobb átmérete szükséges, mert itt több gubót vesz be. Míg a kiömlő nyílásnál levő hengerpalást szűkebb átmérőjű aralelira állítható, mi a kifejtés főtényezője.

Találmányomnak nemcsak meglepő munkaképességéért szavatolok, hanem azért is, hogy bármely eddig létező heremag-fejtő ellenében kétszerannyi magot fejt majdnem félannyi erővel. Hogy ezen találmányom mily előnyvel működik a gazdaság terén, az számos elismerő levelekből, melyeket a nagyérdemű gazdaközönségtől kaptam, világosan kitűnik.

Megrendeléseknél szükséges a dob hossza és körmérete, ugyszintén a nagy törekrosta hossza. Ára teljesen felszerelve **160 korona.**

Teljes tisztelettel

Kádár Gyula szab. gyorslöhre-magfejtő-gépgyára Nagyváradon

ELISMERŐ LEVELEK:

T. Kádár Gyula géplakatos mester
Nagyváradon.

A küldött ujonnan szabadalmazott új gyors löhremagfejtőt, a mai napon használatba vettem minden átalakítás nélkül, a cséplőgépbe használtam, úgy, hogy a cséplést és gubózást egyszerre teljesíti, ugyanarra jól sikerült, hogy a heremagot egyenesen zsákba kaptam; ezt óhajtom Önnek tudomására adni.

Tisztelettel

Szt. Jobbi gazdaság kezelősege.

Ezenkívül birtokomban vannak az alant felsorolt birtokosok és gazdaságok elismerő levelei, melyek mind a szabadalmazott löhremagfejtő gépem használhatósága mellett bizonyítanak. A többek között felemlitem és kívánatra megküldöm: Szunyogh Szabolcs nagybirtokos Esztár, Schwartz Gyula nagybirtokos Gyapoly, Pusztai-Alcsi gazdaság, gr. Csekonics Endre uradalma Hosszupályi, Uradalom Ó-Siska, Uradalom Margitta, Uradalom Székelyhid, Farkas Ferencz Csehtelke, Szacsavay Akos Kigyik, Eichtenstein Menyhért Balmazújváros, Diamand Béla Nagyvárad, stb.

Nagyvárad, lak. szer. láptalan micskei gazdasága.

Tekintetes **Kádár Gyula** urnak
Nagyváradon.

Van szerencsém ezennel tudomására hozni, hogy a fenti gazdaság részére Öntől vásárolt löhremagfejtő dobbal teljesen meg vagyok elégedve, mert míg egyfelől azáltal tesz kitűnő munkát, hogy egyenesen dolgozik, s nem kell külön legubóznia, addig másfelől érdeme az, hogy tisztán s gyorsan dolgozik s a magot mind kiveszi.

Kelt Micske puszta, 1897. okt. 15.

Tisztelettel

Jancsó Lajos kápt. urad. gazdatiszt.

A legnagyobb kitüntetés, melyben valaha ki-
állítás részesült, a
párisi világiállítás alkalmával a chicagói „Deering” aratógép-
működőinek jutott osztályrészül, a mennyiben a **francia kormány**
által **adományozható legmagasabb kitüntetések közül a**

„Deering” aratógép- gyár

elnyerte a „**Becsületrend**” (Legion d'Honneur) **tiszti rendjelét,**
ugyanacsak a „**Becsületrend**” **lovagrendjelét,** a **mezőgazdaság**
terén szerzett érdemek (Pour le mérite agricole) **két tiszti rend-**
jelét, a francia kormány **külön elismerő díszoklevelét,** ezenkívül
a legnagyobb díjat, a **GRAND PRIX-t, hat aranyérmét, hat ezüst-**
érmét és tizenegy bronzérmét.

A Deering-gyár kiz. képviselője

PROPPER SAMU

Budapest, V., Váci-körút 52. szám.

ki állandóan nagy raktárt tart,
leszállított árak mellett,
„Deering”-féle **fűkaszaló-gépek,**
marokrakó aratógépek
és **kéveköti aratógépek,**
valamint egészen vasból és aczélból készült
szénagyűjtőgépekből.

— Árjegyzékekkel és elsőrendű bizonyítványokkal kívánatra készítséggel szolgálak. —

Magyar kir. államvasutak.
76280/901. sz. CV.

Hirdetmény.

Németalföld-osztrák-magyar vasuti kötelek.

(Új díjszabások életbeléptetése).

A fenti kötelek forgalomban f. évi június hó 1-én új árudíjszabások és pedig a II. rész 3. és 4. füzet lépnek életbe, melyek által az 1895. évi április hó 1-től érvényes hasonló díjszabások az azokhoz tartozó pótlékokkal együtt hatályon kívül helyeztélnek.

Az új díjszabások által előidézett díjdrágulások és forgalom-korlátozások csak f. évi július hó 15-én lépnek életbe.

Az új díjszabások a részes vasutaknál megszerezhetőek.

Budapest, 1901. május hó 21-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága
a részes vasutak nevében is.

Megjelent

a nagyméltóságú m. kir. földmivvelésügyi
miniszterium anyagi és az Országos
Központi Hitelszövetkezet erkölcsi tá-
mogatása mellett

Dr. GALOVITS ZOLTÁN

A Magyar Szövetkezeti Jog

cz. műve, mely a szövetkezetekre vonatkozó összes jog-
szabályokat tárgyalja és az összes szövetkezeti eszme min-
den barátja számára

nélkülözhetetlen kézikönyvül szolgál

Ezen mű utmutatóul szolgál:

a szövetkezetek alapítására,
a tagok jogviszonyaira,
a közgyűlés, igazgatóság és felügyelő-
bizottságra, ezek tagjainak jogaira, köteles-
ségére, felelősségére stb.

A mű ára portómentesen megküldve 6 K 20 fillér.

Kötve 7 K 20 fillér. Megrendelhető

a Köztelek kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár P.-t. **Budapesten.**

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság céljaira
(BANKI és CSONKA szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.
Hengerszékek, kőjáratok és teljes malomberendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések.

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük.

8 arany, 19 ezüst érem, 30 dísz- és elismerő oklevél.

Kwizda fele Korneuburgi marha táppor

Állatgyógyászati diatetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

45 év óta a legtöbb istállóban van használatban étvágyhiány, rossz emésztés esetében; a tej feljavítására és a tehének tejelő képességének emelésére.

Egész doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz ára 70 fillér.

Egy millió koronáért!

kézpénz lefizetése mellett kersek egy birtokot vételre, jó minőségű földek, kastély, parkkal és gazdasági épületek kívánatnak. Közelebbit

Österreicher Bernátnál

Nagy-Kanizsán. 7071 III

Uradalmi birtok eladás.

Vb. Weisenbacher Endre esődtömegéhez tartozó Nógrád megyében Karancs-Berény, Lapujtő és Karancs-Keszi községek határaitban fekvő ca. 5141 hold (pr. 1200 □) uradalmi birtok, melyben szántó 1341 h., kert 12 h. rét 112 h., legelő 877 h., erdő 2772 h., szőlő 60 h. termékeny (ut, csapás, árok) 167 h. akár együttesen, akár községek szerinti részekben szabad kézből eladó.

Ezen birtokok Salgó Tarján vasútállomástól ca. 12 km. Losoncztól 18 km. távolságra a Tarján-Losonci törvényhatósági útvonal mentén fekszenek, jelenleg is házilag kezelve, teljesen felszerelt jó karban vannak. Az uradalmi birtok, mely szilárdul épült legnagyobb részt új gazdasági épületekkel van ellátva, gazdag kőszéntelepet és üzemben lévő trachit- és bazalt-bányákat tartalmaz. Jó vadászati különösen magas vadra.

A vétel fundus instruktussal vagy anélkül történhetik. A Pusztá-Kutasi birtokon 56 h. a le jobb minőségű szőlőfajokat tartalmazó házilag kezelt szőlőtelep van, épületekkel, kezelési helyiségekkel, vegyszertári laboratóriummal és a szőlőművelés minden modern eszközével felszerelve.

Közelebbi értesítés vagy Dr. Bene Ödön esődtömeg gondnok irodájában (Budapest, VI. Váci-körút 76. sz. II. em. 14.), vagy Vilax Dezső urad. intézőnél Karancs-Berényben, u. p. Lapujtő.

4106 **A esődválasztmány.**

KWIZDA-féle

erőtápszer lovaknak és szarvasmarhák számára egy 5 adagos doboz 1 kor.; 100 adagos ládika 12 kor.; 50 adagos lád. 6 kor.

Sertéspor
Állatgyógyászati diatetikus szer a hizlalás elősegítésére. Kis doboz 1 20 kor., nagy doboz 2 40 kor.

Baromfi-por
Állatgyógyászati diatetikus szer, mint tápszerporok. 1 csomag 1 kor.

Hashajtópilulák lovaknak
(Physic) 1 pldoboz 4 korona

Giliztápilulák lovaknak
1 pldoboz 3 20 kor., 1 skatulya 1 20 kor.

Kolikapilulák lovaknak
és szarvasmarhák számára 1 doboz 3 20 kor., 1 skatulya 1 20 kor.

Kresolin javított kresolin.
Legolesőbb, oldatokban méregtelen fertőtlenítő.

Rüh, koss, száj- és körömfájás, moslékterjedés ellen, fertőző ruhák tisztítására, betegszobák, istállók, állatszállítóeszközök, hidak, döglött állatok gödröl, pocogörök stb. tisztántartására. Kiválóan alkalmas állati parasziták bolhák, tetvek stb. és polkák ellen. Lakásokból való kiirtására 25 kg. 32 kor., 10 kg. 14 kor., 5 kg. postaküldemény 7 kor., 1 próba üveg 400 gr. 1 kor.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Valódi csakis fenti védjeggyel kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

Főraktár:
Kwizda Ferencz János
cs. és k. ostr.-magy., kir. román és bolgár hercegi udv. szállító, kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

Lovak és szarvasmarhák számára

JENCS VILMOS, gyógyszerész, Budapest, II., Széna-tér 1.

Hol a ló vagy szarvasmarha állandóan munkában van, e szer nélkülözhetetlen. Rendesen használva az állat izomerőjét fokozza, kitartóvá, erőssé teszi; meggátolja a lábak merev bántulását, az úgynevezett pökösödést.

Ára 2 korona.

Főraktár: Dr. Egger „Nádor” gyógyszerterárium, Budapest, VI. ker. Váci-körút 17. Minden gyógyszerterárium és drogeriában kapható.

Birtokbérleti hirdetés.

Budapesttől 20 kilométer távolságra, közvetlen a vasút mellett fekvő 2000 holdas birtok 1901. október 1-től 6 esetleg 10 évre haszonbérbe adatik. A birtokból 1380 hold szántó föld, 80 hold belsőség, (jó lakház és gazdasági épületekkel) szőlő és faültetvény, 540 hold kaszáló és legelő, melyből 120 hold még szántóföldnek feltörhető. Felvilágosítást ad dr. Enessey Pál és Guoth Sándor ügyvédek irodája Budapest, IV., Kaplony-utca 7. szám.

Ügynökök kizárva. 4105

Magy. kir. államvasutak. 16310. szám. II. Üzletvezetőség Aradon.

Pályázati hirdetmény.

A m. k. államvasutak piski-petrozsényi vonalán levő Bajcsd állomáson egy földszintes altiszti laképület, gazdasági udvar, kut, szemét verem és sütőkemence, a puji állomáson két viztápanyó szabványos vizállomási épület, két toldalék épület vizállomási kut és csatornák, a petrozsényi állomáson egy emeletes kezelési és laktanya épület és egy emeletes váltóállító torony, Petrozsény állomás mellett pedig egy földszintes egyszerű őrház, melléképület őrházi kut és sütő kemence építési munkáinak előállítására ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdetik, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok 1901. évi június 27-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének titkárságánál nyújtandók be.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok között a szabad választás; jogát, tekintet nélkül a pályázás mérvére és az árakra az üzletvezetőség magának tartja fenn.

A lepecsételt ajánlatok borítékai a kövekező felirattal látandók el:
„Ajánlat a magy. kir. államvasutak piski-petrozsényi vonalának egyes állomásain szükséges magas építmények előállítására.”

A létesítendő épületek tervei a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafentartása osztályában a hivaalos órák alatt megtekinthetők s a verseny feltétel, szerződési tervezet, ajánlati minta és az árjegyzékek mintái ugyanott 5 korona áron megszerezhetők.

Aradon, 1901. június hó 13-án.

Az üzletvezetőség.

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezérképviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak), „Martellin” dohánytrágyát, Kainitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Legújabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek a legolesőbb áron.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Most jelent meg!
Erdekes! Szép! Hasznos!
"Kis-Székely pusztulása"

"Az oláh legény elbámult a magyar nadrágon".

Regény a magyar szabadságharcz idejéből. Írta: Péterfy Tamás. A teljes regény (200 oldal, 24 szép képpel díszítve) ára 1 korona (postó 20 fillér).

Szinte jól esik a magyar olvasó szívének, ha a sok selejtes idegen regény olvasása után egy érdekes magyar regényt olvashat, melynek története szabadságharcunk dicső idejében esik. Ajánljuk mindazoknak, akik az érdekes de tősgyökeres magyar olvasmányokat kedvelik. Szébb ajánló sort nem írhatunk Péterfy ez új könyvéhez, mint azt: hogy ez már a tizenegyedik könyve, melyeket a magyar közönség örömmel fogadott és pártolt.

Megrendelhető levelező-lapon vagy 1 korona 20 fillér beküldése ellenében portómentesen.

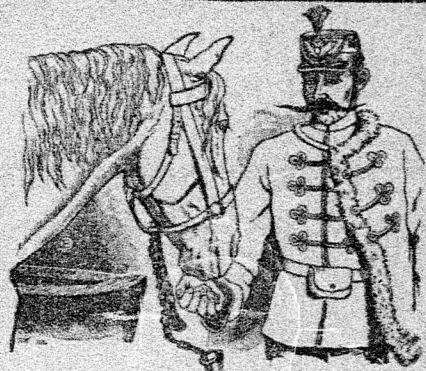
Czirta: **PÉTERFY TAMÁS,**
Budapest, IX., (Köztelek)

Actiengesellschaft
Stahlwerke
Weissenfels

ezelőtt **Goepfinger & Co.**
Weissenfels, Oberkain.
Szab. aczelláncok.

A hordóban levő folyadék nem veszt sulyából kiszivárgás, felszivódás és apadók által. Nincs tűzveszély.

Petroleum, benzín, festékárak, spiritusz, olajok, alkáliák stb. részére.

Kapható minden vaskereskedésben.

A szab. aczellánc, a cs. és kir. hadseregűl és a m. kir. honvédségűl, mint nyakláncz van elfogadva.

Amerikai szabadalmazott aczelláncok forrasztás nélkül.

Arjegyék ingyen és bérmentve.
"UJDONSÁG" Elektromos uton forrasztott lánczok mezőgazdák és iparosok részére.

A magy. kir. államvasutak nyári menetrendje.
Érvényes 1901. évi május hó 1-től.

A vonatok INDULASA Budapestről.

A keleti pályaudvaron			
vonat szám	óra	perc	vonat neve
645	5 00	1. szsz.	Arad
327	5 20	v. v.	Berlin, Rutika
1707	5 45	sz. v.	Máramaros-Szilgót
607	6 10	"	Brassó, Arad
47	6 15	1. szsz.	Bicske, Sárospárd
406	6 35	sz. v.	Lemberg, Miskolcz
7	6 40	"	Bécs, Sopron
4194	6 55	gy. v.	Csorba, Kassa
907	7 05	sz. v.	Belgrád, Brod
507	7 19	"	Brassó, Kolozsvár
1308	7 25	"	Graz, Fehring
309	7 30	"	Hatvan
501	7 50	gy. v.	Bukarest, Brassó
1021	7 55	v. v.	Paks, Adony, Szabolcs
1505	8 15	sz. v.	Kassa, Csorba
1005	8 20	"	Fiume, Zágráb, Eszék
1003	8 40	gy. v.	Róma, Fiume
311	8 45	sz. v.	Hatvan
509	9 15	"	Szolnok
11	9 20	"	Győr
903	10 05	"	Szabadka
307	10 05	"	Rutika
23	10 20	"	N.-Kanizsa, Trieste

Délután			
vonat szám	óra	perc	vonat neve
817	12 25	sz. v.	Gödöllő
301	12 50	gy. v.	Berlin, Rutika
903	1 05	"	Konstantin, Belgrád
601	1 10	"	Bukarest, Arad
1901	1 25	"	Gyékényes, Pécs
403	1 30	"	Lemberg, Kassa
8	1 50	"	London, Páris, Bécs
503	1 50	"	Kolozsvár, Debreczen
313	3 10	sz. v.	Hatvan
21	4 25	"	Bicske
319	5 35	"	Gödöllő
27	6 05	"	Győr
506	6 20	"	Brassó, Kolozsvár
905	6 40	"	Belgrád, Eszék
305	7 00	"	Berlin, Rutika
6	7 15	gy. v.	Bécs, Graz
605	7 20	sz. v.	Brassó, Arad
3213	7 50	sz. v.	Gödöllő
1007	8 00	"	Fiume, Zágráb, Pécs
1705	8 10	"	Stanislaw, M.-Sziget
153	8 20	"	Bicske
407	8 30	"	Munkács, M.-Sziget
1001	8 35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágráb
941	8 45	gy. szsz.	Kis Kőrös
1507	8 50	sz. v.	Kassa, Csorba
138	9 00	"	Bicske
9	9 15	"	Bécs, Graz
303	9 20	gy. v.	Berlin, Rutika
603	9 45	"	N.-Szeben, Gyfhevár.
1301	9 45	"	Kolozsvár, Stanislaw
401	10 00	"	Munkács, Kassa
5139	10 30	sz. v.	Nagy-Káta
315	10 40	"	Hatvan
17	10 50	"	Komárom

1) Közlekedik június 15-től bezárólag szeptember 15-ig.
2) Közlekedik június 1-től bezárólag szeptember 15-ig.
3) Közlekedik ünnep- és vasárnap máj. 15-től bez. szept. 15-ig.

A nyugati pályaudvaron			
vonat szám	óra	perc	vonat neve
1021	1 00	kel. ost.	Bécs, Berl., Pár.
166	5 55	sz. v.	Osztende, Lond.
124	6 15	"	Palota-Ujpest
6102	6 35	"	Eszékujvár
4102	6 45	"	Czegléd, Szoln.
168	6 55	"	Esztergom
6012	7 05	v. v.	Palota-Ujpest
1406	7 30	gy. v.	Lajos-Mizse
168	8 00	"	Zsolna, Berlin
768	8 15	"	Bécs
712	8 30	sz. v.	Temesvár, Ors.
1423	8 45	"	Nagy-Maros
170	9 15	"	Palota-Ujpest
116	9 25	"	Bécs, Berlin

Délután			
vonat szám	óra	perc	vonat neve
1409	12 00	sz. v.	Nagy-Maros
6104	12 05	"	Czegléd, Szoln.
172	12 15	"	Palota-Ujpest
136	12 25	"	Nagy-Maros
4108	12 50	"	Dorog
174	1 15	"	Palota-Ujpest
104	1 45	gy. v.	Bécs, Páris
4110	2 05	sz. v.	Pilis-Csaba
128	2 15	"	Párkány-Nána
176	2 20	"	Palota-Ujpest
704	2 30	gy. v.	Buk., Vencior.
144	2 35	sz. v.	Eszékujvár
4104	2 40	"	Czegléd
720	2 45	"	Lajos-Mizse
6002	2 55	"	Palota-Ujpest
196	3 20	"	Palota-Ujpest
178	4 15	"	Nagy-Maros
13	4 25	"	Szeged
716	4 30	"	Bécs
108	5 15	gy. v.	Vác
149	5 30	sz. v.	Palota-Ujpest
180	6 00	"	Zsolna, Berlin
1404	6 15	gy. v.	Párkány-Nána
140	6 20	sz. v.	Esztergom
4106	6 40	"	Venciorova Buk
710	7 00	"	Lajos-Mizse
6014	7 15	v. v.	Palota-Ujpest
182	7 40	sz. v.	Nagy-Maros
128	7 50	"	Vác
154	8 00	"	Czegléd
714	8 05	"	Palota-Ujpest
183	9 25	sz. v.	Bécs
118	10 00	sz. v.	Szeg., Vencior.
706	10 10	gy. v.	Palota-Ujpest
189	10 25	sz. v.	Zsolna, Berlin
1408	10 40	"	Belgrád
902	11 20	keleti	Berlin
		expr. v.	Konstantin.
		kel. ost.	Bukarest
		expr. v.	Konstantin.

1) Berlinbe csak minden szerdán és vasárnap.
2) Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től.
3) Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től bez. szept. 15-ig.
4) Közlekedik június 1-től.
5) Közlekedik minden keddi, est-18rt. és vasárnapon.
6) Közlekedik minden szerdán és szombaton.

A vonatok ÉRKEZÉSE Budapestre.

A keleti pályaudvaron.			
vonat szám	óra	perc	vonat neve
82	6 20	v. v.	Triest, N.-Kanizsa
316	6 25	sz. v.	Hatvan
604	6 50	gy. v.	Gyfhevár, N.-Szeben
10	6 50	sz. v.	Kolozsvár, Stanislaw
402	7 10	gy. v.	Kassa, Munkács
1002	7 15	"	Zágráb, Fiume, Róma
304	7 30	"	Rutika, Berlin
1302	7 30	"	Fehring, Graz
318	7 35	sz. v.	Gödöllő
1905	7 40	"	Belgrád, Brod
160	7 50	"	Kassa, Csorba
608	8 00	"	Zag., M., Fiume, Pécs
606	8 10	"	Arad, Brassó
506	8 30	"	Kolozsvár, Brassó
6	8 50	gy. v.	Bécs, Graz
408	8 50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
204	9 00	"	Bicske
1708	9 15	"	M.-Sziget, Stanislaw
306	9 25	"	Rutika, Berlin

Délután			
vonat szám	óra	perc	vonat neve
944	12 00	v. v.	Kis Kőrös
514	12 10	sz. v.	Nagy-Káta
22	12 25	"	Bicske
310	12 35	"	Hatvan
329	1 30	"	Gödöllő
504	2 00	gy. v.	Kolozsvár, Debreczen
052	2 15	"	Arad, Bukarest
4	2 15	"	Bécs, Páris, London
510	2 20	sz. v.	Szolnok
16	2 25	"	Komárom
494	2 35	gy. v.	Kassa, Lemberg
904	2 40	"	Belgrád, Konstantin.
312	2 40	sz. v.	Hatvan
3221	2 45	"	Gödöllő
1904	3 00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma
1922	3 20	v. v.	Adony-Szabolcs, Paks
910	3 35	sz. v.	Szabadka
302	3 45	gy. v.	Rutika, Berlin
12	4 30	sz. v.	Győr
308	5 20	"	Rutika, Berlin
509	5 45	"	Kolozsvár, Brassó
314	6 25	"	Hatvan
1706	7 25	"	M.-Sziget, Stanislaw
18	7 20	"	Bicske
24	7 35	"	N.-Kanizsa, Trieste
1506	8 00	"	Kassa, Csorba
1006	8 30	"	Zágráb, Fiume, Eszék
406	8 55	"	Miskolcz, Lemberg
48	9 00	sz. v.	Bicske
502	9 15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
1904	9 40	sz. v.	Bécs, Brod
4209	9 45	gy. v.	Kassa, Csorba
1304	10 00	sz. v.	Fehring, Graz
608	10 00	"	Arad, Brassó
908	10 20	"	Belgrád, Eszék Brod
8	10 45	"	Bécs, Sopron
328	11 10	v. v.	Rutika, Miskolcz

1) Közlekedik ünnep és vasárnapokon május 15-től bez. szept. 15-ig.
2) Közlekedik június 1-től bezárólag szept. 15-ig.
3) Közlekedik június 15-től bezárólag szept. 15-ig.
4) Közlekedik minden keddi és vasárnapon.
5) Bukarestből csak június 1-től.

A nyugati pályaudvaron.			
vonat szám	óra	perc	vonat neve
701	12 50	kel. ost.	Konstantin.
		expr. v.	Bukarest
161	4 30	sz. v.	Palota-Ujpest
163	5 40	"	Palota-Ujpest
6101	6 15	"	Szolnok, Czegl.
1407	6 30	"	Berlin, Zsolna
166	6 40	"	Palota-Ujpest
709	7 15	sz. v.	Buk Venciorova
4107	7 25	"	Dorog
167	7 35	"	Palota-Ujpest
117	7 45	"	Bécs
6011	7 50	v. v.	Lajos-Mizse
1308	8 10	sz. v.	Nagy-Maros
713	8 25	"	K.-K.-Félegyh.
4101	8 35	"	Esztergom
127	8 45	"	Párkány-Nána
149	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna
169	10 10	sz. v.	Palota-Ujpest
716	10 55	"	Szeged
143	11 06	"	Eszékujvár

Délután			
vonat szám	óra	perc	vonat neve
171	12 55	sz. v.	Palota-Ujpest
141	1 15	"	Nagy-Maros
703	1 25	gy. v.	Buk Venciorova
103	1 50	"	Páris, Bécs
174	1 55	sz. v.	Palota-Ujpest
176	3 05	"	Palota-Ujpest
6001	3 15	"	Lajos-Mizse
135	3 15	"	Nagy-Maros
165	3 35	"	Palota-Ujpest
6103	4 15	"	Szolnok, Czegl.
4102	4 35	"	Esztergom
177	4 45	"	Palota-Ujpest
145	5 45	"	Nagy-Maros
115	5 55	"	Bécs, Berlin
107	6 50	"	Palota-Ujpest
179	7 00	gy. v.	Bécs
711	7 10	sz. v.	Temesvár
70	7 40	gy. v.	Orsova, Temesv.
181	8 20	sz. v.	Palota-Ujpest
147	8 30	"	Vác
126	8 45	"	Párkány-Nána
105	9 00	gy. v.	Bécs
4109	9 10	sz. v.	Pilis-Csaba
1405	9 25	gy. v.	Berlin, Zsolna
4103	9 30	sz. v.	Esztergom
719	9 50	"	Szolnok, Czegl.
183	10 05	"	Palota-Ujpest
137	10 15	"	

ÉSZREVÉTEL.

A) A cs. és kir. hadsereg katonai közigazgatása határozottan fentartja magának a netán rendelkezésre álló saját készleteit a szerződési időszakon át használatba vétetni.

B) Minden állomáson köteles a bérlő a takarmányadag javítása által a folyó szükséglet és azontul tartandó negyedrészt ellen eredő többletet az elfogadott árért kiszolgáltatni.

C) Az alomszalma $\frac{1}{4}$ részének zsúpszalmából kell állania.

D) Az ajánlatban határozottan kiteendő a **fa neme** pl. eserfa, bükkfa stb. és a **hasábok hossza**, azután vajjon **úsztatott vagy úsztatlan-e**; a köszénnél pedig a telep és a bányá megnevezendő.

A **soproni** állomás részére kiválólag **Brennbergi köszén** vétetik igénybe.

A pozsonyi állomásra kivetett szénszükségletből havonként 150 q a katonai élelmezési raktárban levő kemenczék fűtésére szükségeltetik. Ezen szénmennyiség »Wildensteinen« szénben kívánatik meg, miért is az ajánlatban ezen szénemre külön ajánlat teendő.

Ha valaki oly szénét akar ajánlani, a melynek tüzelési értéke még nem ismeretes, akkor az ajánlattevőnek idejekorán — a tárgyalási napot megelőzőleg — az illetékes katonai élelmezési raktárhoz kell fordulnia, hogy ez a szénnek vegyi elemzését az ajánlattevő költségére mielőbb megszerezze.

E) Pozsony, Komárom, Győr, Esztergom, Sopronban és Nezsiderben a vállalkozó köteles az elfogadott árért a meghatározott időn át egy esetleg összpontosítandó lovashadosztály vagy gyalogezred és pedig gyalog- vagy lovasdandárban vagy pedig egy gyalog-hadosztályban tartandó gyakorlatok számára szükségelt többletet is kiszolgáltatni. A nagykanizsai állomáson az 5. számú lőorozási bizottság szükséglete, mely előre meg nem határozható és hirdetményben csak általánosan felvétellett, a vállalkozó által az elfogadott árért beszállítandó.

F) A mozgósítás esetére vonatkozó külön határozványok a szállítási feltételek füzete XXIV. cikkében foglaltatnak.

1. A császári és kir. közös hadsereg fent kimutatott élelmi szükségleteinek biztosítása végett a táblázatban megjelölt napkon, kizárólagosan írásbeli ajánlatok útján, nyilvános tárgyalás fog tartatni.

2. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló és teljesen jóhitelűnek bizonyult, vagy a tárgyaló bizottság előtt vállalkozásnak és megbízhatónak ismert vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egylet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik. — Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. — A bizonyítványokban igazolandó vállalkozók iránta és terjedelme a fentebbi táblázatban van megjelölve.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a kiállító kamara vagy egyesület által a tárgyalást megelőző napig mint »bizalmas és sürgős« a tárgyaló bizottságoknak beküldendők. Az elkésés következményeit minden körülmények között a fél viseli.

3. Az alábbi mintának teljesen megfelelőleg szerkesztett, egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előirt bánatpénzekkel együtt az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon **legkésőbb délelőtti 10 óráig**, kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniök, későbbben érkező, vagy távirati úton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

4. Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel írt ár között

eltérés mutatkoznék, akkor a betűkkel írott ár fog helyesnek tekinteni.

5. A részletesebb feltételek Pozsonyban, Komáromban és Sopronban 1901. évi június hó 13-án keltezett, két-két összehangzó példányban elkészített, a szállítási feltételeket tartalmazó füzetben foglaltatnak és a pozsonyi, komáromi, valamint a soproni cs. és kir. katonai élelmezési raktáraknál naponta délelőtti 9 órától 12 óráig betekintethetők. Különben az előirt feltételi füzet a cs. és kir. élelmezési raktárnál (árkúsonként 8 fillérért) mindenki által megkapható.

6. A községek bánatpénz vagy óvadék letételétől fel vannak mentve.

Termelők és mezőgazdasági egyesületek azon vállalatokra nézve, a melyet saját termelésükkel teljesíteni képesek, óvadék letétele alól szintén fel vannak mentve.

Termelők, mezőgazdasági egyesületek és termelők ajánlatai, egyenlő árak mellett, más vállalkozókkal szemben előnyben részesülnek.

7. Összetes ajánlatok csak akkor vétetnek tekintetbe, ha azok a cs. és kir. hadsereg szükségleteit a feltételi füzet XVII-ik cikkelyében meghatározott kereten belül tételnek és ha együttvéve az egyenkint tett ajánlatoknál előnyösebbek. **Tüzelőfa és köszénre ajánlatok azokkal széna és szalmára együtt nem tehetők.** — Nem egynemű cikkekkel az ajánlatban az ár minden egyes cikkre nézve külön kiűntetendő.

8. A beszállításoknak a fentebbi táblázatban felsorolt állomásokon kell történnie, és köteles a szállító az ágyszalmát, tüzfát vagy köszénel a szállítási feltételek füzetének X-ik cikkelye értelmében a laktanyákba, illetőleg a csapatok elhelyezésére szolgáló egyéb helyiségekbe megterítés nélkül elluvarozni.

Ha a szállító erre vállalkozni nem akar, ennek ajánlatában — az esetleg külön igényelt fuvardíjak kiűntetése mellett — határozott kifejezést kell adnia, mert ellenesetben az vélelmeztetvén, hogy a fuvardíj a felajánlott szállítási árban már befoglaltatik, külön fuvardíjra igényt nem támaszthat.

Az élelmezési szükségleteknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve az előkészített feltételi füzet XVII. pontja értelmében külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznának, akkor ezek közül az, ki az illető cikkeknek szállítását elnyerte, előnyben részesül.

9. Az ajánlkozók a hadseregigazgatás irányában ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvényezikk 314. és 315. §§-ában — valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve — megállapított határidőnek betartásáról.

10. Tartalékkészletek készentartása végett a feltételi füzet VII-ik pontjára külön figyelmeztetik.

11. A bérlők raktárainak a laktanyáktól több mint 1.9 km. távolságra feküdniök nem szabad; azon esetben, ha ezek több mint 1.9 km. távolságra esnének, akkor a bérlő köteles ugy a kenyér mint a takarmány elfuvarozását minden kárpótlás nélkül eszközölni.

12. **Ajánlatok kevesebb mint 14 napi határidővel nem fogadtatnak el.**

13. A szállítási feltételek füzetében foglaltak betartására már ajánlatának benyújtásával minden ajánlattevő kötelezve van.

Kelt Pozsonyban, 1901. évi június hó 13-án.

Cs. és kir. 5. hadtest hadbiztossága.

Ajánlati minta.

1 korona
bélyeg

Én alulírt az 1901. évi június hó 13-án, 2260. ad. sz. kelt hirdetmény alapján kötelezem magamat, hogy az N.....

állomáson s az ahhoz tartozó helyiségekben szükséges:

szénának	5600	grammos adagját	f., szóval	.....	fillérrel
alomszalmának	2100	"	"	.....	"
szeeskának	850	"	"	.....	"
ágyszalmának métermázsáját			K.	.....	koronával
kemény tüzfának köbméterét			"	.....	"
köszén (milyen fajtájú) métermázsáját			"	.....	"

az 19..... évi .....-tól 19..... évi ..... hó végeig terjedő időtartamra szállítani, továbbá az átvonuló élelmezést is a cs. és kir. közös hadsereg részére az előkészített feltételi füzet IV. cikkelye értelmében kiszolgáltatnom és ezen cikkek elfuvarozását a szükséglet helyére — a fent részletezett árakba már beleértve — elvállalom (a szükséglet helyére való elfuvarozás nélkül) mely ajánlatomért a mellékelt, külön borítékba zárt (vagy: az idecsatolt elismervény szerint a ..... pénztárnál letéteményezett, semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen ..... összesen ..... korona bánatpénzzel kezeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerem, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után bánatpénzemet a 10 százaléknyi óvadék erejéig kiegészítenem, s ha ezt elmulasztanám, a hadseregigazgatást feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás útján eszközöltesse.

Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül, a tárgyalásra előkészített 1901. évi június hó 13-án keltezett feltételi füzetben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N.....-nek N-ben kelt, ide mellékelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalkozóképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az ..... nek fog átküldetni.

Kelt N.....-ben, 1901. .... hó ..... én. N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Az ajánlat lepecsételendő és borítékára irandó:

•Ajánlat az 1901.....-án kihirdetett s 1901.....-én tartandó tárgyaláshoz. •

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő, a külön borítékon pedig ennek tartalma (készpénz vagy értékpapírok) számokkal és szóval kiűrandó.

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak lokomobil-cseplőgép és „Millennium”
aratógép gyártmányai a párisi nemzet-
közi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a
GRAND PRIX-t nyerték.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcseplő készleteit, szalmakazalozóit,
„Millennium”

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű gőzcseplőkész-
leteit, Sack-rendszerű, aczéltetésű ekéfével ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Legolesőbb utazás Rohitsch fűrdőhelyre.)

Az utazó közönség figyelemztetik, hogy Budapestről—Rohitschra legolesőbban Zágráb-Krapinán át lehet utazni, mely utirányon át Budapest keleti pályaudvar állomásról Krapinára és vissza 60 napig érvényes menetérti jegyek adatkak ki következő áron: Gyorsvonattal: I. oszt. 44 K. 40 fillér, II. oszt. 32 K. 80 fillér. Személyvonattal: I. oszt. 38 K., II. oszt. 28 K., III. oszt. 19 K. Rohitsch fűrdőbe való utazásra azonkívül Budapest—Dombóvár—Zágráb—Krapina—Föitschach—Pragerhof—Kanizza—Székesfehérvár—Budapesten át szóló körutazási jegyek állit-hatók össze, melyek árai I. oszt.-ban 47 márka 10 fillér körülbelül 55 K. 60 fillér, a II. oszt.-ban 33 márka 30 fillér körülbelül 39 K. 40 fillér, és a III. oszt.-ban 20 márka körülbelül 24 K. körülbelül és melyek 45 napig és a gyorsvonatokon is ér-vényesek.

A fentemlített menetérti jegyek Budapest keleti pályaudvar állomáson és a városi menetjegy irodában (Hungária szálloda), a körutazási jegyek pedig ugyan-
csak a városi menetjegy irodában, valamint a Cook-féle utazási irodában kaphatók.

Különösen kiemeltetik, hogy Zágrábon át a legkényelmesebb vonat csatlakozás is áll fenn, a mennyiben a Budapestről 7 óra 15 perczkor reggel induló gyors-vonat használata esetén az utas ugyanazon napon 6 óra 21 perczkor este érkezik Krapinára.

Krapináról Rohitschra vagy vissza egy négyülékes kocsi, mely a krapinai állomás főnökénél is megrendelhető 12 koronára kerül.

Bővebb felvilágosítás a budapesti városi menetjegy irodában (Hungária szálloda) kapható, a hol a fűrdőre vonatkozó leírások és egyéb prospektusok is díj-mentesen kaphatók.

Budapest, 1901. évi május hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb.
körében kitűnően bevált

„Pef” (Porcellán-Email-Festék)

Falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. — Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fűrdőszobák, klosettek stb. részére felette célszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok: a)

Festékgyárak: Lutz Ede és Társa, Pozsony.

TELEFON.
Sürgöny-czím:
„CERES” BUDAPEST.

KRAMER LIPÓT BUDAPEST,

V., Akadémia-utca 10. szám.

A legjutányosabb áron ajánl:

Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, hengerolajat, lámpaolajat, petroleumot, kocsikenőcsöt, süritett gépkenőcsöt, olvasztott szinifagygyút, kenőszappant, kékkövet, kénvirágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbololeumot, fedőlakot, zsákot, ponyvát, műtrágyát és minden e szakba vőgő cikket.

Továbbá: **Disznózsirt, szalonnát a legolesőbb napi árban.**

Szalonnáról lerázott só.

Mezőgazdasági vetőmagvakat, szavatolt jó minőségben.

Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánságra készséggel szolgálók.

Tenyész gulyabeliek eladása.

Méltóságos **Gróf Almásy Dénes ur sarkadi magyar törzsgulyájából eladó:**

16 drb két éves kifogástalan szép tenyészbika,
25 db három éves felfolyatott hibátlan számfeletti üsző,
**19 drb 5–14 év közti koru számfeletti részben kor-
mustra, de tenyésztésre még alkalmas felfolya-
tott tehén,**

7 drb kiseleztezt vegyes gulyabeli marha.

Megtekinthetők Sarkadon (Biharmegye, vasut-, távirda-
s postaállomás) az uradalmi főintézőségénél, ahova az érdeklődők bővebb felvilágosításért fordulni sziveskedjenek, mert ugyanott a már megszabott darabonkinti becsáron meg is vehetik.

Gyulavári, 1901. június 4.

4036

Az uradalmi lószágfelügyelőség.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsös támogatásával.

Alakult: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: ..... 400,000 kor.

Alapítványok és üzletrészekben: ..... 1,200,000 kor.

Osszesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányában részülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselő közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

1898

az igazgatóság.

Kr

H

Budape

A ny

alant

Erd

Pusztav

Osszesen

Radosná

Osszesen

Lakácsi

Osszesen

Osszesen

Előzete

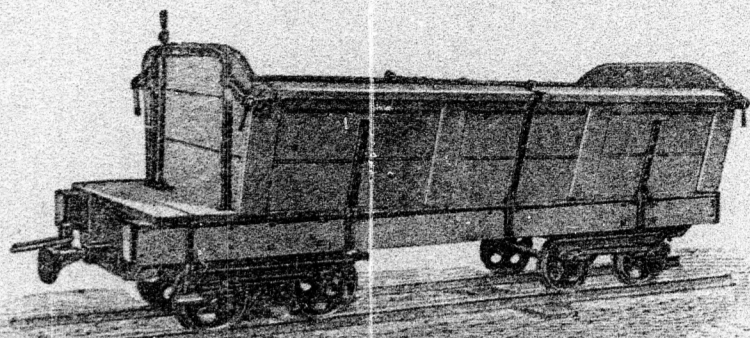
ról gondosko

csokon

4108

ORENSTEIN és KOPPEL

mezei és iparvasutak gyára.

Iroda: BUDAPEST, Felső erdősor 24. szám.

Gyár: Szt.-Lőrincz nyaraló.

Szállítanak:

Teljes berendezésű mezőgazdasági vasutakat ló- és mozdony üzemre.

Allandóan raktáron tartanak használt, de teljesen üzemképes állapotban levő vasuti berendezéseket. Pályaberendezések, valamint kocsik és gőzmozdonyok bérbeadtnak.

Képes mintajegyzékkel és részletes költségvetéssel ingyen és bérmentve szolgálunk.

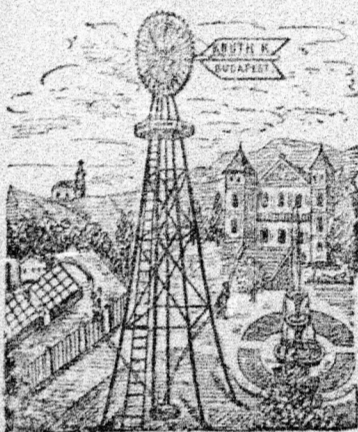
Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszerző- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, elcsétek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum váladékból nyert gázok értékesítését előző készülékek létesítését, városok, indházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövőd. lmi. előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű hóagyag-csövek raktáron.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Üllői-út 25. szám Köztelek.

A nyitrai püspökségi uradalom

alant jelzett gazdaságaiban árverés útján **eladatnak**

Erdélyi Tordai fehér tinók

Pusztá-Vogyevad, vasutáll. N.-Kotoszlány, jul. 1-én d. e. 9 óra

10 drb 4 éves

4 » 5 »

Összesen 14 drb

Radosnán, vasutállomás Pöstyén, július 1-én d. e. 2 óra

30 drb 2 éves

28 » 3 »

7 » 4 »

Összesen 65 drb

Lakácson, vasutáll. Elecske v. Üzbégh, július 2-én d. e. 9 óra

7 drb 2 éves

24 » 3 »

30 » 4 »

Összesen 61 drb

Előzetes bejelentés esetében a fentjelzett állomásokon fogatokról gondoskodva lesz. Kérdésekre bővebb felvilágosítást ad **Mo-csonokon** vasutállomás **Tornócz**

Számtartói hivatal.

4108

Mindennemű tornaszereket

és legjobb minőségű

gazdasági kötélneműeket,

ajánl a

BLEIER és WEISZ,

kötélgyártó cég Budapest.

Raktár és iroda: **KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.**

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörítők, ruhaszáritó kötelek,

halhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, itató és tűzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-kőcz stb. a legjutányosabb eredeti gyári árban

Videki megrendelések pontosan eszközöltenek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

Magyar királyi Államvasutak. 14787/1901. szám.

Üzletvezetőség Miskolcz

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalás hirdet Takta-Harkány állomáson új emeletes felvételi épületnek előállításához szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázat feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Miskolczon, a m. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási és építési osztályában (Szemere-u. 29. szám I. emelet) a hivatalos órák a'att megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1901. évi június hó 28-án déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetőség I. általános osztályánál.

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivonként 30 filléres bélyeggel ellátva, összefűzve és lepecsételt borítékban a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat Takta-Harkány állomáson létesítendő felvételi épületre”.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1901. évi június hó 27-én déli 12 óráig 1200 K azaz egyezerkettőszáz korona bánatpénz teendő le a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapírok legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértékben felülszámításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tért vévénnyel adandók fel. Miskolcz, 1901. június hó 12-én. Az üzletvezetőség

Kizárólag elsőrendű

**magyar erdélyi faj
igás ökör
és növendék marha**

gazdag választékban kapható

LÁSZLÓ TESTVÉREK gazdaságában

Nagy-Iklódon posta- távirat- és vasutállomás

a Szamosvölgyén Kolozsvár közelében.

UMRATH és TÁRSA BUDAPEST,
 V., Váci-körút 60.
 Ajánlanak minden versenyen felül álló
gőzcseplőgépeket és gőzmozgonyokat

kazalozókkal, kéveköttőkkel, vagy szabadalmazott szalmasajtókkal kombinálva.
Gőzmozgonyok mozdónycsöves vagy kihuzható csöves kazánokkal ipari célokra 100 lóerőig.

Magy. kir. államasutak. 89036.901. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államasutak igazgatósága az 1902. évi január hó 1-től számlandó egy esetleg három éven át egy és többeszerinti vasuti kéregmenet jegyekből felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kirástartyát képező vasuti kéregmenetjegyekről szóló kimutatás, mely egyszerűsített ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításra vonatkozó részletes módokat valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési. A III. szakosztályánál (Budapest, VI., Andrásy-út 73. sz. II. em. 54. ajtó) kaphatók. Budapest, 1901. évi június hóban.

Az igazgatóság.

(Utánomlás nem díjazatik.)

HALDEK
 magnagykereskedése
Budapest,
 Károly-körút 9. sz.
 ajánl:
 eredeti norinbergi
Tarlórépamagot,
 magas csiraképeségű
POHÁNKÁT,
 szürke és piros
KÖLEST,
 világos hosszuszálú
Raphiát

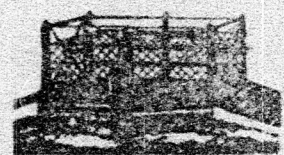
Veszi:
HOMOK
 (szűszős)
BÜKKÖNYT
 ugyanint minden másnemű
 velőmagot.

2100 hold föld
bámulatos olcsón eladó, egy tagban, állomással, buzatermő földek, értékes 60- és kavicsbánya szomsz. kitűnő immunis szőlőtől 250 holdig elsőrangú bortermő vidéken, coment és mézgyár felállítására kitűnő anyag és kulturális vidék, szarvas vadász. Szőlő 10, szántó 552, rét 140, erdő és legelő 1400 hold. Földérték 50.000 forint. Rendkívül fizetési feltételek. Ügynökök kizárva. Bővebbet: Beutlehem Vendel, Lesencze-Tomaj. 4024

Egy hat lóerjű államvasuti és egy 8 lóerjű **Nicholson-féle gőzcseplőkészlet,** mindkettő rövid ideig volt működésben, teljesen kijavítva 4044

jótállás mellett eladó **Horvát és Herczeg** özégnél
Budapest,
 VI., Podmaniczky-u. 17.
 2000 ár

iskolázott, szép egyenru, egész séges B-4 méter magas körre a keresztetli szél átvételre. Ajánlatok gróf Mailath József úrnál tartó hivatalához küldendők Hus-ta-Karad, u.p. Sárospatak. 4054

Schember C. és fiai
 es. es kir. udvari hídmérleg és gépgyár.
 Budapest, Andrásy-út 15.
 Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott híd- és marhamérlegeket, valamint gazdasági és ipari célokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeket. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Külföldi kénéző-szemüveg
 törv. védve, legbiztosabb órszere a szemeknek, nem homályosodik el az öreg. Csakis „U. & H. Stg.” jelzéssel a valódiak. Ár 1 korona 25 fillér. Kapható optikai és szaküzletekben, vagy az egyedüli gyárosoknál
Ulmann & Hahn,
 optikai intézet 3911
STUTTGART.

ZISKA JÓZSEF
 utóda
Rostély György
 ajánlja a legmegbízhatóbb gabna minőségű tizedes és százados-hidmérlegeket.
 A budapesti gabna- és értéklőzsde szállítója. Gyár és iroda: Bpest. Eötvös-u. 43. sz. Alapított 1872. Javítások pontosan. Árjegyzék bérmentve.

AGRICOL
 kitűnően bevált óvszer a szőlőkerti rovarok, levéltetvek, hernyók ellen, ugyszint a vetemények, illettvények és virágok, különösen a szőlővesző **különférge** (Cochylis Ambigua) ellen.
 A növényre ártalmatlan. Ár és használati utasítások kívánatra ingyen.
F. Fenderl & Co.
 szappangyára 3863
TRIEST,
 Via Limitanea 1.

Gőzeke.
Egy kifogástalan munkaképességű, Burrell angol gyár által 1894-ben a legújabb kor követelményeinek megfelelőleg épült, 16 lóerjű Compound, teljesen felszerelt, két gépes rendszertű gőzeke készletet eladni szándékozom. Bérzantást ajánlatokat is elfogad. Tovak Ferencz gézföldművelési vállalkozó, Pécs, Magyar-utca. 4023

Mindenam
Zsákok,
 nyers-, vízha lan- és repce-
Ponyvák
 kitűnő minőségben, a legelősebb gyári áron kaphatók, a FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban, Budapest, Nagykorona-utca 18. sz. Minták kivárára ingyen bérmentve küldetnek. Alapítástól 1882.
 Kőlesönponyva-intézet.
 Abauj-Torna vármegyében. Kassa mellett Győrújváros. 593 kat. hold kiterjedésű földterület, szabad kézből eladó. A vételár részre kötésen átutaltatás útján is fedezhető. Bővebb felvilágosítást ad ifj. Szakraide Ferencz földművelési Roszonyban. 4091
 S. H. P. felvő

benzinmotor,
 dynamogéppel együtt, mejjőnem új,
 igen jutányos árért
eladó.
 Felvilágosításul szolgál
Matheo Quinz
 mérnök, gazdasági gépraktára
 WIEN.
 32. Obere Walsgöhrbenstr. 14. 4101

Eladó
egy 3 évig használt Kühne-féle svéd löherelőgépgép. Cézim a kiadóban. 4065

Eladó
a fővároshoz közel egy szép, kényelmes uriak, gazdasági épületekkel, nagy konyhával és gyümölcsösökkel. Eszelgető évi bérletbe is kiadható. Tulajdonos Szilvassy Gábor, Pécelen (Pestmegye). 385

Gazdáknak fontos!
Hrebly Emil
 állattenyésztési m. k. felügyelő
 Budapest, VII.,
 Csömör-út 15. II. B.
Munkái:
 Baromfi hizlalás 1 kor. 60 fillér.
 Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor.
 Tyúktenyésztés 2 korona.
 Lúd- és kacsatenyésztés 2 korona.
 Pulykatenyésztés 2 kor.
 Baromfi és tojás értékesítő szövetkezetekről 1 korona 60 fillér.
Megrendelhetők a szerzőnét, legegyszerűbben a pénz előleges beküldése mellett.
 Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.
 Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor

Fairbanks
Mérlég és gépgyár-részvénytársaság.
 Városi iroda és raktár
Budapest,
 Andrásy-út 14

Posnansky és Strelitz
 Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27.
 Gyár: Erzsébetfalva.
 Ajánlanak:
Aszfalt,
Fedőpapirlemez,
Kátrány,
Carbolineum,
Carbolsav,
Creolin-t stb.
 legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

Pályázati hirdetmény.
 A Gömör-Kishont vármegyei Gazdasági Egyesület
titkári állására
 pályázatot nyitok. Gazdasági szakképzettséggel bíró egyének pályázatai július hó 10-éig fogadtatnak el. Az állás július hó végén betöltendő.
 Putnok, 1901. június hó 17.
Gróf Serinyi Béla,
 elnök.
 4109

Jégeső ellen
 a Farkas és Faragó-féle
Viharágyuk
 komolyan védekező hegyközségek és szőlőbirtokosok által a legjobbaknak elismerve.
 Kezelése gyors és veszélytelen.
Legolcsóbb lövés!!
 Hatása legerélyesebb.
 Gyár és kísérleti lövőtelep:
BUDAPEST,
 VI., Jász-utca 33. sz.
 Ismertető füzet ingyen és bérmentve.
 Államilag segítveze.

Eladó
1 gőzkormányos morzsoló, 2 sorvetőgép, 2 konkolyozó gép Ráth János ur gazdaságában Dombiratos; minden gép egészen jókarban. 4057

Antimerulion
 Szabad helygőz- és gőzmozgony-üzemeltetési célokra való
 Fedőgép minden méretben
 Borostyán- és gőzmozgony
 Belső- és Kátrány
 Aszfalt- és Kátrány
 Elszívó- és Kátrány
 Borostyán- és gőzmozgony
 Borostyán- és gőzmozgony
 Borostyán- és gőzmozgony
 Borostyán- és gőzmozgony

mezőgazdaságról
 és
mezőrendőrségről
 máj 1901. évi XII. törvények,
 a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet,
 magyarázatokkal ellátva, egy füzetben.
 Ár: bérmentes küldés: 1 Ft 10 kr.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD a vasútállomással szemben.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TAKÁCS OSZKÁR

BUDAPEST, Köztelök-utca 6. sz. Üllői-ut mellett.

Ajánlja jól felkészült műhelyét mindennemű, különösen gőzcseplőkészletek javítására.

RAKTÁRON TART: mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, rostákat, ekeket morzsalókat, szeeszkavágókat 3241

Járgányos- és tisztító cseplőkészleteket.

Raktáron tart: kijavított gőzcseplőkészleteket, valamint az Első Magyar Gépgyárban készült új gőzcseplőgarnitúrákat. Csereüzletek költöttek. — Mérsékelt árak, kedve ő fizetési feltételek.

A Szegedi kenderfonógyár részvénytársaság Szegeden ajánl arató gépekhez való ismert kitűnő minőségű

manila kévekötfonalat kg.-ként 125 fillérért,

valamint egy külön eljárással a célnak époly jól megfelelően előkészített több nagy uradalomban kipróbált

kévekötfonalat magyar kenderből kg.-ként 115 fillérért,

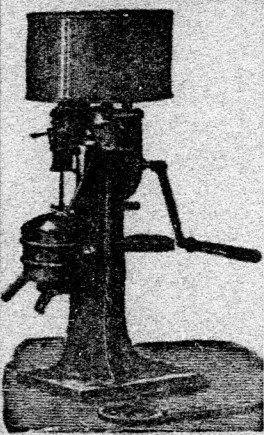
minden aratógép szerkezetnek megfelelő gombolyagban.

Ugyanotti gazdasági kötélárunk és valódi kenderzsákok jutányos árban kaphatók.

Szegedi Zsákok.

Gabonazsákokat nyers és vízmentesen felített ponyvák, KÖTÉLNEMŰEKET, az elismert legjobb minőségben szállít a Szegedi Magyar Vitorlavászon és Kendergyár

Salsmann és Társa. Központi megrendelő iroda: Budapest, V., Nádor-utca 20. sz.

„MÉLOTTE“ szabadalmazott TEJ-FŐLŐZŐGÉP.

- Legkönnyebb hajtás!
- Legtökéletesebb fölözés!
- Legmagasabb munkabírás.
- Teljes tejgazdasági berendezések.

FEHÉR MIKLÓS

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

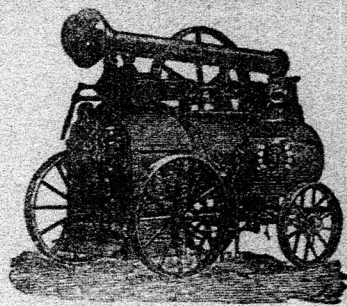
A Magyar kir. államvasutak gépgyára gazd. gépeinek eladása.

Használt és javított

locomobilok és gőzcseplőgépek.

CSEREÜZLETEK.

Mindennemű gazdasági gépek.

gépgyár részvénytársaság Budapest, V., Külső-Váci-út 80. sz.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r.-t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáklya-utca 23. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIÁL-GÉPGYÁR

Szeszgyárak berendezésére.

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Átlakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453